

A SZENT CSALÁD ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

***"Szeretni nem más,
mint odaadni mindent,
odaadni önmagunkat"***

(Kis Szent Teréz)

ZALAEGERSZEG

2024

Tartalom

I.	A SZENT CSALÁD ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI	3
II.	GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	4
	A Szent Család Óvoda gyermekképe	4
	A Szent Család Óvoda óvodaképe	5
	A Szent Család Óvoda létrejötte	5
	Óvodaképünk	6
III.	AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, FELADATA	7
	A hitre nevelés erősítése	8
	Egészséges életmód alakítása	11
	Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés biztosítása	13
	Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésének segítése	14
	Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítás	16
IV.	AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	17
	Személyi feltételek	17
	Tárgyi feltételek	18
	Az óvodai élet megszervezése	19
	A fejlődés nyomon követése	21
	Az óvoda kapcsolatai	21
V.	AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	26
	Hitre nevelés	26
	Játék	27
	Verselés, mesélés	30
	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	31
	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	33
	Mozgás	35
	Külső világ tevékeny megismerése	37
	Munka jellegű tevékenységek	39
	A tevékenységekben megvalósuló tanulás	41
	Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése	42
	Migráns gyermekek nevelése	43
VI.	A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	43
VII.	GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK	49
VIII.	ZÁRSZÓ	51
IX.	ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK	51
X.	LEGITIMIZÁCIÓS ZÁRADÉK	52
	Nyilatkozat	53
	Jegyzőkönyv	54

I. A SZENT CSALÁD ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI

Az óvoda hivatalos elnevezése:

SZENT CSALÁD ÓVODA

OM:037362

Az óvoda címe: 8900 ZALAEGERSZEG, CZOBOR MÁTYÁS UTCA 1.

Telefonszáma: 92/596-933; 92/596-932

E-mail címe: szentcsaladovoda@gmail.com

Honlapja: www.szentcsaladovoda.blog.hu

Az óvoda fenntartója, címe, telefonszáma:

SZOMBATHELYI EGYHÁZMEGYE

9700 SZOMBATHELY, BERZSENYI DÁNIEL TÉR 3.

Fax- és telefonszáma: 94/318-538; 94/312-056

Az óvodai csoportok száma: Öt

Az óvoda igazgatója, a program benyújtója: KOVÁCSNÉ UJJ ANDREA

Működési engedély száma: ZA/040/997-26/2022.

dátuma: 2022. augusztus 29.

Alapító Okirat dátuma: 2022. augusztus 01.

A Szent Család Óvoda 1997. szeptember 1-én nyitotta meg először kapuját. A szülők kezdeményezésére, lelkes óvónők együttműködésével, a helyi önkormányzat és a plébánia közös támogatásával vált lehetővé, hogy keresztény szellemiségű nevelésben részesülhessenek keresztény családok gyermekei.

A katolikus szellemiségi nevelés nem külön feladatként jelentkezik, hiszen ez az óvodapedagógusok és családok által gyakorolt életforma, és szakmai munkánk minden területére hatással van. Az óvoda nevében, törekvéseiben a családi összetartozás fontosságát hangsúlyozza, a gyermekáldást végtelen örömmel, Isten ajándékának; a gyermeknevelést a szülők csodálatos hivatásának tartja. A kisgyermek nevelése elsősorban a családjának a joga és kötelessége, s ebben az óvodánk kiegészítő szerepet, esetenként hátránycsökkentést tölt be.

Óvodánkban a katolikus, keresztény értékeken alapuló nevelést és szellemiséget kívánjuk megvalósítani, melyet felkínálunk az erre igényt tartó nem hívő, de hitét kereső családoknak is, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét. Vállaljuk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését.

Óvodai pedagógiai programunkat az "Óvodai nevelés országos alapprogramja" alapján készítettük el. Nevelésünk során segítjük a gyermek személyiségének, szellemi, lelki és testi értékeinek teljes kibontakozását, az őt megillető jogok és szabadságok tiszteletben tartása mellett. A gyermek a szüleinek olyan kincse, amelynek értékét gyakran kevésbé ismerik, s katolikus

óvodánk evangelizációs munkája során ez a kincs a szülő számára fokozatosan feltárul. Mindenkor és minden helyzetben a gyermekek érdekeit vesszük figyelembe, törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására, a hozott hátrányok kompenzálására. Jézustól kapott feladatunk az Ő szeretetének, különleges védelmének szüntelen sugárzása a fejlődő gyermeki személyiség felé:

„amit a legkisebbek közül eggyel is tettetek, velem tettétek.” (Mt 25,40)

A programunk első javítására 2004-ben került sor. A második módosítás a 255/2009 (XI. 20.) Kormányrendeletnek megfelelően 2010 tavaszán történt. A Szent Család Évében, 2011.szeptember 1-től a Szent Család Óvoda fenntartója a Szombathelyi Egyházmegye lett, emiatt vált szükségessé a harmadik bővítés. Negyedik módosításra 2013-ban került sor, a Köznevelési Törvény változásai és az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján. 2019 májusában pedig az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendeletet változása miatt módosítottuk a programot.

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

A Szent Család Óvoda gyermekképe

Az óvodai nevelés során arra törekszünk, hogy az óvodai élet minden pillanatában áradhasson a gyermekek felé Jézus feltétel nélküli, tökéletes szeretete, és kitüntető figyelme.

A gyermek szüntelenül érezze, és természetéből fakadóan ösztönösen válaszolhasson Jézus hívására:

„Engedjétek hozzám jönni a kisgyerekeket.” (Mk 10,14)

Óvodai nevelésünk középpontjában a gyermek áll, az ő teljes nyitottságával az Isten befogadására. Szerető Mennyei Atya Istenképet alakítunk ki a gyermekekben, melyet az őket körülvevő és szerető világból szereznek.

Sokoldalú nevelőmunkával biztosítjuk a szülőkkel együttműködve a gyermeki személyiség mind teljesebb kibontakozását, testi, lelki, értelmi, érzelmi fejlődését, megadva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést.

Az értelmi fejlesztést játékba, tevékenységekbe ágyazva, az egyéni készségeknek, képességeknek ismeretében végezzük.

A hitre való nyitottságot a családi nevelés folytatásaként szeretetteljes légkörben, jó példával biztosítjuk a gyerekeknek. A gyermekeket körülvevő óvónők és dajkák hiteles keresztény életet élnek és elkötelezettek Isten szolgálatára, küldetésére. Istennek tetsző szép beszéddel, mintaadással fejlesztjük beszédkulturájukat, mely átszövi az egész óvodai életet.

Az óvodai tárgyi környezet is egységben és harmóniában van a keresztény gyermeknevelésre elhivatott munkával, kiegészítve, segítve azt.

A gyermekek életkori változásaival folyton alakuló testi-lelki

szükségleteiket figyelembe véve, az egészséges életmód és környezettudatos magatartás kialakítására törekszünk. A gyermekek egészségének megóvása, megerősítése egészséges és biztonságos óvodai környezetben folyik. Ezt segítik a korszerű táplálkozási, higiénikus szokások és a mozgás-pihenés helyes aránya, mind az épületben és a szabadban.

Az embert Isten saját képére és hasonlatosságára férfinak és nőnek teremtette. A családban a nőnek, az anyának; és a férfinak, a férjnek más a szerepe, ami nem jelenthet alá- és fölérendeltséget, hátrányos megkülönböztetést, és nem jelentheti azt, hogy a társadalmi kapcsolatainkban, feladatainkban ne lenne szükség a legteljesebb közreműködésre, együttműködésre. Már az óvodában elkezdjük a gyermekeket ráébreszteni arra, hogy nincs alá- és fölérendeltség nő és férfi között a társadalmi szerepükben, és az óvodán, családon belül is közösen kell megoldani minden feladatot és problémát. Feladatunk, hogy mindkét nembe tartozó gyermekben a másik nem iránt kölcsönös tiszteletet és megértést alakítsunk ki. Nem adunk helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben. A népmesék, a magyar gyermekköltészet, a népi hagyományok, a mindennapos mondókázások, verselések, szólások, közmondások, gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlesztésére, és ennek részeként a nemi szerepek megismertetésére, a családról kialakításra kerülő kép egészséges irányba történő formálására.

Célunk az önmagában és környezetében bízni tudó, és önmagát becsülő gyermek nevelése.

Sajátos nevelési igényű gyermekeket alapító okiratnak megfelelően szeretettel fogadunk. Integrált nevelés keretében biztosítjuk, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Megfelelő szakember és tárgyi eszközök alkalmazásával, illetve a Nevelési Tanácsadóval együttműködve gondoskodunk a gyermekek optimális fejlődéséről.

A Szent Család Óvoda óvodaképe

A Szent Család Óvoda létrejötté

Istennek számtalan csodálatos elképzelése van, amit embereken keresztül tud megvalósítani a Földön, s mi hisszük, hogy óvodánk létrehozása Isten egy ilyen terve volt.

A 90-es évek elejétől már sok egyházi csoport imádkozott – katolikusok, evangélikusok, reformátusok – egy óvodáért, ahol keresztény szellemiségű nevelésben részesülhetnek a gyerekek.

1997-ben több éves küzdelem során az Isten nagy elszántságot adott az ügyben buzgólkodó szülőknek és óvónőknek, hogy a bizonytalanság ellenére, más lehetőség nem lévén, vállalják az alapítványi óvoda beindítását.

A keresztény szülők és óvónők által már 1995-ben alapított Gyermekeinkért 2000 Egyesület létrehozta a Gyermekeinkért 2000 Alapítványt, hogy az fenntartója legyen a Szent Család Óvodának.

Az óvoda nevét az Egyesület közgyűlése javasolta és szavazta meg. Ezzel is hangsúlyozva a családok küldetését, feladatát, kérve munkánkhoz a Szent Család közbenjáró támogatását Istennél. Óvodánk védőszentje a Szent Család, ami számunkra a kegyelemnek kiapadhatatlan forrásává vált.

1997. szeptember 1-én megindulhatott egy új élet, egy új óvodarészben, a Köztársaság úton, ahol végre örömmel ejthettük ki Jézus szent nevét, ahol szabadon szerethettük a mi Teremtő Istenünket.

Négy év múlva engedélyt kaptunk egy harmadik csoport beindítására egy másik önkormányzati óvodában.

2002.-ben, pedig már önálló intézményként, három csoporttal egy épületben, a Köztársaság úton folytathattuk a gyermekek nevelését.

2010. őszétől a szülők részéről egyre növekvő igény miatt négycsoportos óvodává növekedtünk.

2011. szeptember 1.-e egy újabb fejezet nyitánya óvodánk történetében, mivel Szent Család Évében a Szent Család Óvoda egyházi fenntartású lett.

Időközben jó öreg épületünk bevégezte küldetését, halmozódott és felgyorsult az állagromlása, ami új óvoda építését tette szükségessé.

2022. szeptemberétől újabb csoporttal növekedtünk, immár öt csoportos óvodaként éltünk, s közben folyamatban volt az új óvodaépület kivitelezése.

2023 szeptemberében Istennek legyen hála birtokba vettük a gyönyörű új óvodaépületünket, ahol valóságosan velünk lakik Jézus, mert középpontja, szíve a kápolna!

Óvodaképünk

Az évek során mélyen megtapasztaltuk, hogy Isten szeretett gyermekei vagyunk, s tudjuk, hogy ezt, és az Örömhírt tovább kell adnunk! A mindennapos harcok, nehézségek megedzettek minket, megnyitották szívünket az igazi értékekre.

A gyermekekkel történő napi imák, a hét imával kezdése, az éves lelkigyakorlatok, a közösségi lét, mind mélyítette a kapcsolatunkat a gyermekekkel, szülőkkel, egymással, Istennel.

Világnézeti nevelésünkből adódóan, a többi óvodától eltérően nem

földrajzilag behatárolható az a körzet, ahonnan a gyerekek jönnek hozzánk. A mi körzetünk azok a keresztény körök, egyesületek, közösségek, családok, akik kifejezetten a mi nevelési értékeinket keresik, és el is fogadják.

A családok keresztény értékeket és lelki táplálékot kapnak nálunk a gyermekeik, és maguk számára.

Biztosítjuk az óvodás korú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

A gyermekek felé tükrözzük a Mennyei Atya jóságát, megbecsülését. A gyermekek a mi elfogadásunkon keresztül megismerhetik az Ő feltétel nélküli szeretetét, és egy bizalommal teli kapcsolatot alakítunk ki, mind a felnőttek, mind a társaik, és Isten felé.

A játék, mint az óvodás korú gyermek alapvető tevékenysége, a legfőbb színtere a gyermek személyiségfejlődésének, képességeinek kibontakoztatásának. A kiegyensúlyozott légkörben végzett folyamatos játék kap hangsúlyt.

Óvodánk nevelőmunkája a személyiségvonások fejlesztésével közvetetten segíti a gyermekek iskolai közösségbe történő beilleszkedését.

Pedagógiai munkánkkal; a teremtett világ és a gyermekek tárgyi környezetének megbecsülésével segítjük a környezettudatos magatartásuk kialakulását.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, FELADATA

Célunk:

- a./ Az önmagában és környezetében bízni tudó, és önmagát becsülő gyermek nevelése.
- b./ A gyermekek adottságaiból kiindulva lehetőségeik szerint a személyiségük, készségeik, képességeik teljes kibontakozásának elősegítése, s ezzel felkészítve őket a gondtalan iskolakezdetre.
- c./ Szüleiket és embertársaikat szerető, tisztelő, egymást segítő, jóra törekvő gyermekek nevelése

Az óvodai nevelés általános feladatai:

A gyermekek harmonikus, testi-lelki szükségleteinek kielégítése fejlődésének biztosítása a családokkal együttműködve. A katolikus világnézet szellemében neveljük a gyermekeket, hogy az Evangélium és a Katolikus Egyház tanításában kifejtett értékek egész életükben meghatározó elvekké alakuljanak. A nevelési folyamatban, az egészséges életmód alakítása, az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, valamint az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása mellett a gyermek legfőbb tevékenységi formájára, a játékra és a mozgásra helyezzük a hangsúlyt.

A hitre nevelés erősítése

Az óvodánk célja, hogy a családi nevelés folytatásaként, és azzal együttműködve, szeretetteljes légkörben, jó példával a hitre való nyitottságot sajátos légkörével biztosítsa a gyermekeknek. Mindennek magva az öröm és béke, a reménység, a bizalom, biztonság, szeretet és együttérzés, a segítőkészség és a hála. Mindez együtt lehetővé teszi, hogy megértessük a gyermekekkel, hogy minden mögött a Gondviselés áll. Tudjuk, hogy a keresztény szellemiségével az óvoda csak megalapozza a hitre való készséget, valamint vallási élményeket nyújt. A természet rendjének felismerésében és sokirányú megtapasztalásában, a szépre, az értékekre való fogékonysággal vethet gyökeret a hit. Hangsúlyt fektetünk az erkölcsi nevelésre, a keresztény emberi értékekre, kultúrára, hagyományok megismertetésére és megértetésére. A gyermek hite nem a vele szemben támasztott szóbeli követelmények nyomán lesz olyan, amilyennek szeretnénk, hanem az őt nevelő felnőttek- szülők, óvodapedagógusok, dajkák- példáinak hatására.

Fontosnak tartjuk a szeretetteljes légkört, hiszen pozitívan nevelni csak így lehet, ez a gyermekben biztonságot teremt. Jó példával igyekszünk elől járni, ezzel is biztosíthatjuk a kisgyermek emberi méltóságát és jogait.

A hitre, lelki gazdagodásra nevelés, egy folyamat, mely figyelembe veszi a gyermek lelki, értelmi, fizikai és közösségi fejlődésének fokozatait.

Főbb feladataink:

- Isten szeretetére nevelés saját példánkon át, kezdettől, egész nap és minden dolgozó által.
- Hazaszeretetre nevelés.
- Szép magyar beszéd és keresztény viselkedés elsajátítása.
- Érzelmi nevelés: vallásos énekek segítségével, és más művészetek eszközeivel.
- A szülők figyelmének a közösségi élet felé irányítása, a családközösség kiteljesítése érdekében.
- Alapvető keresztény hitismeretek nyújtása.
- A keresztény erkölcsi nevelésen túl a Szentírás örök értékeinek átadása.

A keresztény szellemiségű pedagógiai munkánk akkor eredményes, ha sikerül tudatosítani gyermekeinkben azt, hogy Istenhez kapcsolódik minden cselekedetünk: a jóság, a szeretet, a barátság, a felnőttek tisztelete.

Csudálkozás, rácsodálkozás

A különböző tevékenységek során a természet szépségeire, a Teremtő nagyságára, jóságára, okosságára, a rejtett titkokra (mint a magba, tojásba zárt élet...) irányítjuk a gyermekek figyelmét. Ezáltal tanítjuk meg gyermekeinket örvendezni, hálát adni.

Megfigyeltetni, megfogalmazni

- A víz, a tűz, levegő titkát, a fény a meleg szükségességét, a sötétség-világosság, hideg-meleg, a tűz és levegő összetartozását a Szentírás tükrében.
- A csend hangjait.
- A szeretet sokféleségét, a lelki szépséget.
- Az öröm és szomorúság gesztusait, mimikáját.

Átélni, tudatosítani

- Az évszakok, az ünnepek adta örömöket.
- A türelem, a segítségadás, az ajándékozás, a megbocsátás örömeit.
- Az igaz bűnbánat jelentőségét
- A titoktartás, a kitartás, a meglepetés készítésének izgalmát.
- Saját létezésemet.
- Mások, kisebbek, ügyetlenebbek, ügyesebbek, öregek, betegek, fogyatékkal élők tolerálását, elfogadását, a felebaráti szeretet jelentését.
- Az elmúlás gondolata mellett a keresztény reménység tudatosítását.
- Az élet értelmét, az élet erejét.

Köszönetet mondani

- Magamért, szüleimért, barátaimért.
- A kapott örömekért, a teremtet világért.
- A kapott, velünk született készségekért, elsajátított képességekért.
- Egészségünkért, gyógyulásokért.
- Istennek tetsző magatartásért, a jóra való törekvésért, egymásra figyelésért, vigasztalásért, segítségadásért.
- Imádságért, Istenre figyelésért.

Megismertetjük a gyermekeket a Szentírás számukra érthető kinyilatkoztatásaival, amelyek alapvető erkölcsi normákat tartalmaznak, mintát adnak a szeretet gyakorlására. A történetek megértését segítik a bábozás és dramatikus játék átélési lehetőségei.

- Ennek színtere elsősorban a heti egy hittan foglalkozás, melyet katolikus pap jelenlétében, az ő együttműködésével, mi teológiai képesítéssel rendelkező óvodapedagógusok végzünk.

Megtanítunk néhány rövid imát, fohászt, vallásos éneket. Példát adunk kérések, imádságok saját szavakkal történő megfogalmazására.

- Imádsággal kezdjük a gyerekekkel a hetet, hétfőn, a tízóra előtti elcsendesedés pillanataiban. Hálát adunk a családokkal töltött hétvégéért, számba vesszük a hiányzókat, könyörgünk a betegekért, és hálát adunk a meggyógyultakért. A hét minden napján, általában az étkezések és az alvás előtt, megteremtjük a csendes percek, melyben a békesség, szeretet Istenével találkozhatunk.

Gyakoroljuk a liturgiához kapcsolódó szokásokat, tárgyak

szimbolikus értelmét. (Pl.: Kereszt = utak, tojás = új élet, bárány = áldozat, gyertyafény = Jézus)

-Havonta szentmisét tart óvodánkban egy arra felkért pap: a nemzeti ill. egyházi ünnepeink alkalmával. Fontos esemény minden évben, Vízkeresztkor az óvodaszentelés is. Ezekkel az eseményekkel folytonosan biztosítani akarjuk Jézus szent jelenlétét, a kegyelmek áradását.

Megismertetjük a gyermekeket a szentek életével, hogy példaképül állíthassuk eléjük. Az egyházi év jeles napjainak eseményeire készülve naponta sok tapasztalatra, ismeretre tesznek szert.

- Szent Márton napján a gyerekek által készített lámpásokkal a szülőkkel együtt az óvoda környékén énekes, Istent dicsőítő „felvonulást” teszünk, melyet agapéval zárunk.

- A hagyományos „Szálláskereső” során a családok felkeresik egymást, elviszik a Szent Családot, illetve fogadják azt, megnyitva szívüket adventben, a megszületendő kis Jézus előtt. A gyermekek karácsonykor egy zenés- verses összeállításban előadják a Betlehemi történetet, a szülőknek.

- Nagyböjtből a szülőkkel együtt járunk Keresztutat, nagyhéten pedig a gyerekekkel zárándokolunk el a jánkahegyi Kálváriára.

- Pünkösdkor énekes Istendicsőítést tartunk közösen az óvoda udvarán, s éltetjük a Szentlelket, galambroptetéssel egybekötve.

- Szent Antal, a kisgyermek védőszentje napján a Ferences Atyák, Testvérek együttműködésével a kisgyermek megáldása történik.

Az óvoda szerepe a szülők hitéletének alakításában:

A gyermekek keresztény hitre nevelése mellett, feladatunk a családok megerősítése is Istenkeresésükben, illetve a hitben való járásban:

- az óvoda sajátos légkörével, mely Isten jelenlétét közvetíti,
- elkötelezett keresztény életünkkel, példánkkal,
- előadások szervezésével, melyeket hiteles keresztény egyházi vagy világi személy tart,
- közösség formáló - profán programokkal: kerti parti, óvodabál, közös farsang, kirándulás,
- vallásos programokkal: zárándoklatok, nagyheti keresztút járás, kurzusok- lelkigyakorlatok szervezése a Szent András Evangelizációs Iskola közreműködésével.

Az óvoda misszióját, evangelizációját a gyermekeken keresztül az otthonokban fejti ki. A Lélek a maga titokzatos módján mindenkinben működik, s erre több megtért szülő példája a bizonyosság. A keresztény hitre nevelésnek a család egészét kell érintenie, hogy a nemes eszmék, élő és élhető gyakorlattá váljanak, és a családok egységének, boldogságának, boldogulásának forrásává változzanak

Egészséges életmód alakítása:

A helyes életritmus, a megfelelő napirend, a rendszeresen, megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, így az egészséges testi, lelki és szellemi fejlődésnek is feltételei. A gyermekek óvodában töltött idejét tudatosan, szükségleteik figyelembevételével tervezzük meg, az időkereteket rugalmasan alkalmazva.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása egy egészséges és biztonságos környezetet feltételez, melynek megvalósításához környezettudatos szemléletmódra és magatartásra van szükség. A mindennapjaink során a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokásokat alakítunk ki. Az óvodai környezet biztonságára, esztétikumára nagy hangsúlyt fektetünk. A szépség, a harmónia iránti igényt a gyermekekben is szeretnénk megteremteni.

Az óvodánk feladata, az egészséges életmód szokásainak alakítása a gondozás különböző területein, a gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése a harmonikus, összerendezett mozgás és a pihenés megfelelő arányának betartásával. Kiemelt jelentőségű, a testi-lelki fejlődésük elősegítése, egészségük védelme, megőrzése, óvása és edzése, s a harmonikus imaélet megteremtése. A prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátását megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal, speciális gondozóval együttműködve -, végezzük.

A táplálkozás a testi, lelki növekedéshez nélkülözhetetlen.

A napi háromszori étkezést, a korszerű táplálkozást, üzemi konyha biztosítja. A vitaminok biztosítása érdekében lehetőség szerint gondoskodunk naponta gyümölcsről, vagy más zöldséfről, amit a gyerekek délelőtt fogyasztanak el.

Igyekszünk a gyermekeket a számukra eddig ismeretlen ételek ízével megismertetni, közvetve modellt nyújtva. Az étkezések során különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére törekszünk.

Az ízlésesen terített asztal igényességre, és kulturált viselkedésre készítet, erre különös gondot fordítunk. Másképpen terítjük meg az asztalt ünnepeken és hétköznapiokon. A gyermekek folyadékigényét teljes mértékben ki tudjuk elégíteni. Az udvaron lévő nyomókúton ihatnak friss vizet.

Az étkezés kezdetén és végén énekkel fejezzük ki hálánkat Gondviselő Istenünknek. A pár perces elcsendesedés, a Teremtővel való találkozás meghitt pillanata.

A kisgyermek igényli a testápolás körüli segítséget. (Pl.: mosakodás, körmök ápolása, WC. használati szokások elsajátítása a szükséges intimitás biztosításával, fogmosási szokások, helyes orrfúvás és zsebkeendőhasználat, a

rendetlenség észrevetetése és megszüntetésére való nevelés.) Védjük, óvjuk ez által egészségüket, s annak megőrzését segítjük az ápolási szokások kialakításával, tisztaság iránti igényük erősítésével. Minden tevékenységhez elegendő időt, nyugodt, kiegyensúlyozott légkört biztosítunk.

Az öltözködéssel alkalmazkodunk az időjárás változásaihoz, közben fejlesztjük a gyermek ízlését és önállóságát.

Minden nap, ha az időjárás engedi, friss levegőn tartózkodunk, a gyermekek mozgásigényének megfelelően. Lehetőség szerint minél több tevékenységet a szabad levegőn szervezünk meg. Ez az időtöltés változatos: kötetlen udvari játék, élményszerző séták, kirándulások, parkban, ligetben játszások biztosítása, munkavégzés. Évente szervezünk egy távolabbi (pl. Sümeg, Keszthely, stb), és legalább egy közelebbi kirándulást (pl. Azáleás völgy, Falumúzeum, stb).

Pihenésre, alvásra minden gyermeknek szüksége van. Biztosítjuk számukra a csendet, nyugalmat. Az elcsendesedést, a belső béke kialakulását mesével, altató énekkel, zenével, kedvenc játékaikkal, simogatással segítjük elő. Az óvónő jelenléte a pihenés teljes idejében szükséges, a csoport nem maradhat egyedül. Az elalvás előtti rövid imádság és az áldás, a gyermekek lelkét az Úr gondviselésébe helyezi.

Baleset megelőzés: Biztonságos környezet és megfelelő tárgyi feltételek megteremtésével, eszközök funkció szerinti használatával, szabályok felállításával és betartatásával, karbantartással törekszünk a gyerekek testi épségének védelmére.

A lázas, hasmenéses, hányós gyermekekre elkülönítve vigyázunk, míg a szülei megérkeznek érte.

Óvodánkba rendszeresen jár gyermekorvos, illetve védőnő, akik nyomon követik a gyerekek testi fejlődését, és különböző szűrővizsgálatokat végeznek. Rendszeresen visszük a gyerekeket fogorvosi ellenőrzésre is.

A gyerekek lelki gondozását katolikus pap személye is segíti, akik heti rendszerességgel vesznek részt a csoportok életében. (beszélgetés, együtt imádkozás, stb.)

Sikerkritériumok

- Képes önállóan kielégíteni szükségleteit, azokat tudja késleltetni is
- WC használatnál a fiúk állva pisilnek a deszkát felhajtják
- A gyermekek önállóan, megfelelő mennyiségben használják a WC papírt
- A tisztálkodási eszközöket használat után tisztán helyére teszik
- Természetes számukra a szappanos kézmosás WC-zés és minden szennyező tevékenység után
- Kezét mindig törölje szárazra
- Önállóan öltözzön, vetkőzzön, gomboljon, cipőjét fűzze be, kötéssel próbálkozzon, kérjen segítséget szükség esetén
- Cipőjét, ruháját rendezetten, összehajtva tegye a helyére

- Tanulja meg a kulturált étkezés szabályait, önállóan döntse el, miből mennyit kér
- Mindent kóstoljon meg
- Vigyázzon környezete tisztaságára, rendjére, ne szemeteljen
- Váljon igényévé a rendezettség, tisztaság, ápoltság
- Ismerje a szelektív hulladékgyűjtés okát
- Legyen életkorának megfelelően edzett, az évszaktól függetlenül szívesen mozogjon a szabadban
- A balesetvédelmi szabályokat, magatartásformákat ismeri és betartja

Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés biztosítása

A ránk bízott gyermekek egészséges személyiség fejlődésének alapfeltétele, hogy érzelmi biztonság, állandó értékrend, vidám, örömteli, kiegyensúlyozott légkör vegye őket körül, hiszen ebben az életkorban a magatartásukat érzelmeik vezérik. Az óvodáskorú gyermekeknél az érzelmi, erkölcsi, szellemi és fizikai fejlődés ugrásszerű. A vegyes életkorú csoportokban az erkölcsi, szociális tanulásra gazdagabb lehetőség van. A kicsik utánozzák a nagyobbakat, így gyorsabban tanulnak, a nagyok viszont segítik a kisebbeket. Az óvodai életünk nyitott, a szülők előzetes egyeztetés után bejöhetnek az öltözőben elhelyezett szobapapucskok használatával, ha az nem zavaró a gyermekek tevékenységére. A közösséghez tartozás öröme, a Mennyei Atya gondoskodását a testvéreken keresztül, a katolikus óvodánkban különösen fontosnak érezzük. A keresztény nevelés eleve feltételezi a közösséget, a szereteten alapuló társas kapcsolatot. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. A közösség a gyermeki személyiség optimális fejlődésének színtere. A gyermek számára a család után az óvoda a másik olyan közösség, ahol a nap nagy részét tölti. Ezért meghatározó az óvodapedagógus, dajka személye és a társak közti kapcsolat pozitív attitűdje, érzelmi töltése. Az óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens és a dajka is a gyermek számára a minta, aki a keresztény felebaráti szeretetet hordozza és közvetíti. Kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű. A csoportba, közösségbe való beilleszkedést:

- Előzetes családlátogatással segítjük.
- Lehetőséget biztosítunk az egész nyár folyamán a gyermek igényeihez igazodó beszoktatásra. Arra törekszünk, hogy az óvodába lépéskor a kisgyermek ismerős környezetben ismerős felnőttekkel és gyermekekkel találkozzék, hogy könnyebb legyen az elválás a szülőtől.
- Alkalmazkodunk a gyermek igényeihez, otthonról hozott szokásaihoz.
- Biztosítjuk az otthonos körülményeket.
- Barátságos légkört alakítunk ki mindkét óvónő jelenlétével, hogy már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érhék.

A nevelőközösség tagjai között lévő szeretetkapcsolat ápolása, példaadása által segítjük a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából a gyermeket körülvevő felnőttek kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű.

Célunk olyan kiegyensúlyozott, szeretetteljes csoportközösség létrehozása, ahol a béke, a bizalom, az egymás iránti megbecsülés, érzelmi biztonság, állandó értékrend, derű és az összetartozás érzése uralkodik. A gyermekcsoport közösségén belül fontos törekvésünk a hagyományteremtés, a zalai kötődések erősítése, programok szervezése, meghitt pillanatok és a közös élményeken alapuló tevékenységek teremtése. Arra neveljük a gyermekeket, hogy elfogadják, megértsék, hogy az emberek különböznek egymástól; Isten egyedinek és különösen értékesnek teremtett mindenkit. Katolikus óvodánkon belül a csoportok egymás felé nyitottak, az egyházi és világi ünnepek egy részét közösen rendezzük meg.

Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésének segítése

Az óvodánkba járó gyermekek többsége különféle anyagi és szociális háttérrel rendelkező nagycsaládból érkezik.

Célunk:

A gyermek családi körülményeiből, születési adottságaiból eredő hátrányainak leküzdése.

Az esélyegyenlőség minél nagyobb mértékű megvalósítását sokféle szociális, és nevelési feladat megoldásával segítjük.

Feladataink, a fejlesztés színterei:

- Tájékozódás, információszerzés a gyermek fejlődését befolyásoló tényezőkről (részletes anamnézis)
- Érzelmi nevelés, szocializáció (óvodába való beilleszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés)
- Szociális képességek fejlesztése
- Nyugodt, derűs légkörben zajló szabad játék
- A gyermek spontán érdeklődésére építő kötetlen és kötött óvodai tevékenységek a csoportszobában és a szabadban
- Egészséges és kulturált életmódra nevelés, személyes fejlesztés (egészségtudat

kialakítása, táplálkozás)

- Kiegyensúlyozott, nyugodt légkörű pihenőidő
- Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése)
- Logopédiai és fejlesztőfoglalkozások
- Óvodai ünnepek, hagyományok
- Az óvoda családsegítő és családokat támogató tevékenysége
- Gyermekevédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka

Segítjük a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, önkifejező törekvéseit.

Megteremtjük a befogadó, gyermekközpontú légkört, melyben a gyerekek között spontán baráti kapcsolatok alakulhatnak ki. Segítjük társas kapcsolataik formálódását, az összetartozás élményének megélését. Magunk számára szükség esetén szociometriai vizsgálatot végzünk.

A konfliktushelyzeteket békés úton, Isten szeretetének közvetítésével törekszünk megoldani, s erre tanítjuk is őket példával, önálló megegyezés szorgalmazásával.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelése jól illeszkedik a vegyes szervezésű csoportokba. A vegyes életkor lehetővé teszi a különböző ütemben fejlődő gyermekek részére a kudarcmentes, lassabb, vagy éppen gyors teljesítést.

Az egyéni törődés, sok türelem, az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberek bevonása, biztosítják a gyermekek számára a tőlük telhető lehetséges fejlődést.

Sikerkritériumok

- Rendszeresen jár óvodába
- Nem peremhelyzetű, szívesen játszanak vele a többiek
- Tud helyesen a szokás és szabályrendszernek megfelelően viselkedni
- Tiszteletben tartja az élővilágot, védi a természetet, ápolja a növényeket, eteti az állatokat
- Társait elfogadja, tud alkalmazkodni, toleránsan viselkedik
- Segíti a rászorulókat
- Konfliktushelyzeteket mindkét fél számára elfogadhatóan megold, ha kell segítséget kér
- Érzelmein, indulatain uralkodik
- Felnőtteket és munkájukat tiszteli
- Szívesen vállal megbízatást, munkát
- Feladattudata alakulóban

- Egyszerű döntéseket meghoz, felelősségérzete kialakult
- Igényes saját tevékenységei szemben
- Kulturáltan elmondja véleményét
- Harmonikus viselkedés jellemzi, szívesen és bátran kommunikál
- A köszönés természetes számára, az udvariassági szokásokat betartja
- A közösségben megtalálja a helyét, képes társaival együttműködni, türelmes, kitartó
- Rá tud csodálkozni az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, s megbecsüli azokat

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célunk: mint az emberi kapcsolatok létrehozásának nélkülözhetetlen eszköze, a magyar nyelv helyes, kulturált használata.

Feladatunk: a nyelvi eszközök elsajátítása, gazdagítása (szókincs bővítés, hangszín, hanglejtés).

Az anyanyelv fejlesztésére és a kommunikáció különböző formáinak alakítására az egész nap folyamán, minden nevelési területet érintve – beszélőkörnyezettel, helyes mintaadással és szabálykövetítéssel -, valamennyi tevékenységi forma keretében fokozottan figyelünk. A kommunikáció során rengeteg lehetőségünk adódik a helyes kiejtés gyakorlására, a megfelelő beszédtempó, a hangszín, hanglejtés átadására, és a kulturált beszédre.

A gyermeket soha nem javítjuk! A beszédhibák javítására igénybe vesszük a logopédus szakértelmét. Az óvoda nevelőkörössége - óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztens, dajkák is- különleges gondot fordít a szép magyar beszédre, a beszédkulturánk mintaszerű bemutatására.

Bátorítjuk, biztatjuk a gyermekeket a kommunikációra, fontosak számunkra az ő meghallgatásuk, kérdéseik, válaszaik, megállapításaik, beszédkedvük. Ismerje, becsülje és szeresse anyanyelvét. Beszélő és meghallgatni tud környezetet teremtünk arra, hogy a gyermekek a tapasztalataikat, élményeiket szóban elmeséljék, megbeszéljék; kérdéseikre megfelelő választ kapjanak.

Sikerkritériumok

- Helyesen, tisztán, érthetően beszél
- Kérdésekre egyszerű mondatokban válaszol
- Szókincse életkorának megfelelő
- Társaira odafigyel, szívesen beszélget velük, meghallgatja őket és a felnőtteket is, udvariasság szabályai természetesek számára
- A hallott információkat megérti, bátran kérdez
- Verbális emlékezete korának megfelelő
- Tud szemkontaktust teremteni és tartani
- Élményeit, gondolatait el tudja mondani

- Figyelme életkorának megfelelő

Az értelmi nevelés az óvodai élet folyamatában, elsősorban a játékban, kommunikáció útján valósul meg.

Gyermekeink spontán érdeklődését kihasználva célunk tapasztalatok gyűjtése, a környezetük megismertetése, összefüggések felfedeztetése és az így szerzett ismeretek rendszerezése, **bővítése és gyakorlása**. Törekszünk a gyermeki **érzékelés, észlelés**, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás és a kreativitás fejlesztésére. A sokféle tevékenység által adódó problémahelyzeteket kihasználjuk, azok megoldására, gondolkodásra készítjük a gyermeket.

Mindezek kifejezése beszédben történik. Ezért az anyanyelvi nevelés feladata minden tevékenység során jelentkezik.

A gondolkodás fejlesztését a meglévő tapasztalatokon, élményeken és ismereteken keresztül a gyermek egyéni érdeklődésére és kíváncsiságára alapozva a nyelvi kifejezéssel egységben valósítjuk meg.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Személyi feltételek:

Keresztény szellemiségünk abban is megmutatkozik, hogy mi óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztens, és dajkák is valljuk, éljük a katolikus egyház tanítását és igyekszünk megfelelni annak. Jézus szeretetét, tanítását, a keresztény értékrendet mintaadásunkkal közvetítjük a gyerekek és a családok felé. A nevelésben igénybe vesszük a hívő ember eszközeit: az imát, Szentírást, Szentségeket és felhasználjuk az isteni kegyelmet.

Az óvoda személyi feltétele biztosított. Az óvodavezető mellett a négy csoportban nyolc felsőfokú végzettségű óvodapedagógus dolgozik, akik közül négyen teológiai tanfolyamot is végeztek; hárman pedig a hitoktatói főiskolán tanulnak. A gyermekekkel a teljes nyitvatartási időben óvodapedagógus foglalkozik. A négy csoport munkáját négy dajka és pedagógiai asszisztens segíti. Szakmai fejlődésükhöz az óvodapedagógusok vezetésével szervezett képzéssel kívánunk hozzájárulni.

Az óvodai kollektívánkat a hitre való nyitottság, a jó, szép és nemes dolgok megvalósításaért az áldozatkészség vállalása jellemzi. Ezt bizonyítja az is, hogy óvodapedagógusaink feladták közalkalmazotti állásukat a bizonytalanért, mert emberi és szakmai kiteljesedésüket látták benne.

Az óvónők, pedagógiai asszisztens és dajkák szakmai munkakapcsolatát a kis közösség őszinte, felelősségérzettel átitatott gyermekszeretete határozza meg. Mindent együtt, közös gondolkodással, mindenki elgondolásait figyelembe véve, a legjobbat választva szeretnénk tudásunk legjavával szolgálni gyermekeinket.

Isten országát csak közösségben lehet építeni: hétfőnkénti közös imában nevelőközösségünk (óvónők, pedagógiai asszisztens, dajkák együtt) minden hetet az Úr oltalmába helyez; naponta együtt imádkozzuk el a Rózsafüzér egyik tizedét. Félévente közös lelkigyakorlaton veszünk részt. Az óvodai közösségen kívül mindannyian más-más közösségnek is a tagjai vagyunk, tevékenyen bekapcsolódva az egyház életébe.

Lelki Atyák kísérik figyelemmel a gyermekek lelki fejlődését minden csoportban, akik hetente rendszeresen foglalkoznak a gyermekekkel.

A beszédhibás gyermekek fejlesztésével logopédus foglalkozik óraadóként, megbízással.

Sajátos nevelési igényű gyermek speciális nevelését, fejlesztését az adott sérülésnek megfelelően gyógypedagógus segíti. A logopédus és gyógypedagógus is a gyermek óvónőivel, szüleivel folyamatosan konzultál, az együttműködés biztosítása érdekében.

Tárgyi feltételek:

Óvodánk egy önkormányzati óvoda épületének felében 1997-ben kezdhette meg működését, majd 2002 szeptemberétől ZMJV Önkormányzata az egész épületet ingyenes használatunkra biztosította. Az épület 1958-ban épült, jól karbantartott. Felújítása 2002 nyarán nagyrészt megtörtént. Belső adottságai megfelelőek, anyagi lehetőségeinkhez mérten korszerűsítjük, önerőből, adományokból és pályázati forrásból modernizáljuk.

A program megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések rendelkezésünkre állnak. A kötelező minimális eszköz- és felszerelési jegyzékben foglaltaknak megfelelnek. Folyamatosan bővítjük, illetve pótoljuk az elhasználódott eszközöket, hogy mindennapos környezetünk, felszereltségünk a gyermekek, munkatársak számára biztonságos legyen, s a baleset-megelőzést szolgálja.

2010 őszén ZMJV Önkormányzata megvásárolta, s az óvodánk ingyenes használatába adta az óvoda udvarával szomszédos Olajmunkás u. 9 sz. alatti telket, a rajta lévő lakóházzal együtt, azzal a szándékkal, hogy ott tágas tornatermet alakítsunk ki; a két udvar összenyitásával megfelelő mozgásteret biztosítsunk a négy csoportnyi kisgyermeknek. A negyedik csoport létrejöttével a tornaszobánkat visszaalakítottuk csoportszobának. 2011 szeptemberétől a ZMJV Önkormányzata mind a két ingatlan tulajdonjogát átadta a fenntartónknak, a Szombathelyi Egyházmegyének.

A Szombathelyi Egyházmegye, a Mária Magdolna Plébánia, ZMJV Önkormányzata és hatalmas, határainkon is átnyúló civil-keresztény összefogás, áldozatvállalás gyümölcseként 2012 őszére elkészült a tornaterem. A gyermekek mozgásigényét így ki tudjuk elégíteni mind a tornateremben, csoportszobában, és a jól felszerelt udvaron.

Közösségi programok lebonyolítására, szülők fogadására a tornaterem alkalmas.

Az óvodai élet megszervezése

Óvodánkban a nevelés csak a fenntartó Szombathelyi Egyházmegye által jóváhagyott pedagógiai program alapján történhet, és a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg.

Vegyes életkorú csoportjainkban a programunk hatékonyságát az óvodapedagógus hitelessége, egész személyisége határozza meg. Az óvoda napirendje a gyermekek számára érzelmi biztonságot ad a nap folyamán az eligazodásban. A rendszeresen visszatérő tevékenységformákból tudja, hogy mi következik, és mikor várhatja szülei érkezését. A gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve úgy terveztük meg, hogy az egyes tevékenységek megfelelő időben és ritmusban, a csoportok egymáshoz is alkalmazkodva szolgálják a gyermekek egészséges életrendjét.

A gyermekek szabad játékát tartjuk a legfontosabbnak, azért erre a tevékenységre fordítjuk a legtöbb időt. A gondozásnak, gyermekek önállóságának segítésének is kiemelt szerepe van az óvodai életünk szervezésében, ezért a napirend kialakításánál ezt az időigényt is figyelembe vesszük. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, együttműködve a gondozást végző dajkával és a pedagógiai asszisztenssel.

Időtartam	Tevékenység
7 ⁰⁰ -12 ⁰⁰	• Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) • Szabad játék, párhuzamosan tervezett differenciált tevékenység a csoportszobában vagy a szabadban • Hitre nevelés, az elcsendesedés feltételeinek megteremtése • Mindennapos frissítő mozgás vagy tervszerűen kötött mozgás (teremben, tornateremben, vagy a szabadban) • Ismerkedés a teremtett világgal, megfigyelések végzése spontán és szervezett formában • Az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenység a szabad levegőn • Játékba és tevékenységbe ágyazott, a gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítése • Tevékenységekben megvalósuló tanulás ○ Verselés, mesélés ○ Ének, zene, énekes játék, gyermektánc ○ Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka ○ Mozgás ○ A külső világ tevékeny megismerése ▪ Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése

12 ⁰⁰ -15 ⁰⁰	- Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) - Pihenés
15 ⁰⁰ -17 ⁰⁰	- Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) - Szabad játék, párhuzamosan végezhető tevékenység a szülők érkezéséig

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében óvodapedagógus irányítja a gyermekek tevékenységét. A napirendet rugalmasan kezeljük, általános iránymutató, amin adott helyzetben lehet változtatni, lehetőséget ad az óvodai élet egészében a szabad játékra, az elmélyült tevékenykedésre, elegendő időt biztosítva arra, hogy a gyermekek minden tevékenységüket befejezhessék.

A csoportok heti rendje a sajátos lehetőségeket, és a csoportok egymáshoz történő alkalmazkodását oldja meg. A heti rend nem napokhoz kötött tevékenységeket jelent, hanem egy-egy környezeti téma köré csoportosított ismeretek, tapasztalatok, élmények feldolgozását segítő tevékenységek rendszerét. Az óvodáskorú gyermek fő tevékenységét, a játékot vesszük kiindulópontnak. A különböző fejlesztési feladatok a játékban valósíthatók meg.

Párhuzamosan is végezhető differenciált és csoportos tevékenységek szervezése	Tervezetten szervezett tevékenységek	Tevékenységek formái
- Játék - Verselés, mesélés - Ének, zene, énekes játék, gyermektánc - Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka - Mozgás - A külső világ tevékeny megismerése - Matematikai tartalmú tapasztalatok	- Hitre nevelés - Mozgás - Mozgásos játék (mindennapos mozgás)	egyéni, mikro csoportos, frontális a témakörnek és a gyermekek fejlesztésének megfelelően

A kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi forma a kisgyermek számára, melyben szabadon megválaszthatja a tevékenységet, szabad játékot. Ami a gyermek számára kötetlenség, az tőlünk, óvodapedagógusoktól tudatos, tervszerű feltételrendszer megteremtését igényel.

Kötött formában a hitre nevelést (a szeretet Istenével való találkozás békességet, nyugalmat, elcsendesedést kíván) és a mozgásfejlesztést célzó testnevelést szervezzük, mert párhuzamos tevékenységként nem megoldható (baleseti forrás lehet, egyszerre több gyermek egy időben való részvételét igénylik a testnevelési játékok), de ha a gyermek igényli, a foglalkozás

befejezése előtt kiléphet a tevékenységből.

Az óvodapedagógusnak kötelező kezdeményeznie a különböző 5-35 perces foglalkozásokat, közös tevékenységeket, s arra kell törekednie, hogy a gyermekek életkorának, fejlettségének megfelelő tevékenykedtetésekkel fejlessze együttműködő képességüket, feladattudatukat. Az időkeretek a gyermekek igényeihez alkalmazva, s egy-egy gyermekre lebontva változó ideig tarthatnak.

A fejlődés nyomon követése:

A beiratkozást követő családlátogatással, kezdünk megismerkedni a gyermek és a család élet körülményeivel. Anamnézis felvételével, a kisgyermek óvodába kerülése előtti időszakának feltárásával folytatjuk.

Fejlettségmérő lapon rögzítjük, és nyomon követjük a gyermek értelmi-, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét az óvodába lépéstől az iskolakezddésig. Megfigyeléseinket folyamatosan, kéthavonta rögzítjük, az elért fejlettségi szintet dátummal regisztráljuk. Középső és nagycsoportban „Kanizsa” méréssel felmérjük a gyermekeket. A gyermek személyiségdossziéjában tároljuk az információkat, s az adott esetben érkező szakvéleményeket; és a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat is. Ezen keresztül követhető nyomon, bizonyítható az is, hogy a gyermek miért jutott vagy nem jutott el az iskolaérettségig. A Szakértői Bizottság javaslatát- szülőkkel történt előzetes megbeszélés alapján- mindenképpen kikérjük, amennyiben a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget nem éri el. A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatjuk. Fontos, hogy a gyermeket, körülményeit minél jobban megismerjük, családdal őszinte, szoros kapcsolatot tartsunk, hiszen fejlődésében így tudunk legjobban segítségére lenni.

Az óvoda kapcsolatai:

„Menjetek el az egész világra,
és hirdessétek az Evangéliumot minden teremtménynek.” (Mk 16,15)

Szüntelen imádságban ajánljuk a keresztény családokat a Szent Család oltalmába, hogy megtalálják, megőrizték, és hitelesen továbbadják az igazi értékeket.

Célunk: A keresztény értékrenden alapuló közösségépítés, mely védi és támogatja az egyént, és segíti a problémák pozitív megoldását.

Az Egyház Krisztustól kapott parancsa a misszionálás. „Jaj nekem ugyanis, ha nem hirdetem az evangéliumot!” (1Kor.9,16b) Minden megkeresztelt felnőtt hívő, s így óvodánk egész nevelőközösségének kötelessége az evangélium hirdetése, az

emberek Isten felé vezetése, melyet minden embernél újra kell kezdeni.

Jézus Krisztus evangéliumában egészen kifejezetten megvan az igény, hogy belegyökerezzenek a hívek lelkébe és életébe. A családokkal való kapcsolattartás különböző formáiban bízunk benne, hogy egyre több embert segítünk az igaz értékek megtalálására, és a hitben való megújulásra.

Családlátogatás: során a gyermek otthoni életkörülményeit, család nevelési szokásait, hitéletét ismerjük meg. A szülőkkel előre egyeztetett időpontban kerül sor, még az óvodakezdés előtt, s indokolt esetben többször is.

Beszoktatás: már az óvodakezdés előtt lehetősége van a családnak rendszeresen belátogatni óvodánkba. A kisgyermek fokozatosan egyre több időt tölthet leendő környezetében, mely későbbi közösségi életét könnyíti. Megismerkedik a számára még új, ismeretlen környezettel.

Kapcsolatunk a szülőkkel: szoros, hiszen az óvoda megalakulása, s léte az együttműködésnek köszönhető. A kapcsolat ápolása viszont fontos feladat, hogy a teljes nyitottság, őszinteség légkörében a családi nevelés folytatásaként valóban együtt neveljük a gyermekeket szüleik örömére, Isten dicsőségére.

Szülői szervezet: A szülők és óvodapedagógusok létrehoztuk a Gyermekeinkért 2000 Egyesületet, hogy aztán közös programok szervezésével, közös élmények biztosításával a családok hivatását, felelősségét, jelentőségét hangsúlyozzuk, elősegítsük, és a gyermeknevelésben együttműködjünk, családhoz illeszkedő segítséget nyújtsunk. Az egyesület részeként, azon belül működik az óvoda szülői szervezete, melyet mindig a jelenlegi óvodásaink szülei alkotnak. Az óvodánk azért képes ilyen gazdag programra, mert az egyesület két évvel előbb jött létre, mint az intézmény. Ezért már hagyománya van több rendezvénynek. A tartalmas kulturális és szabadidős rendezvények (új tartalmakkal bővülve) ismétlődnek; a családok apraja-nagyja részére egyszerre kínálnak színvonalas kikapcsolódást, feltöltődést. Az egyesület felmutatja az együtt tevékenykedés örömét (játsházák, túrák), erősíti a családok összetartozását. A családok egymás közötti kapcsolatát is igyekszünk elmélyíteni, bővíteni, hiszen nagyon sok tapasztalatot tudnak egymásnak átadni: kicserélhetik egymás között gyermeknevelési és egyéb tapasztalataikat, konkrét élethelyzetekből vett tanácsokkal gazdagíthatják egymást.

Előadások havonta: Egyre nagyobb igényt tapasztalunk a Szentháromságú Egy Istent jobban megismerő rendszeres lelki- és ismeretterjesztő előadások megtartására erre felkért Lelki Atyák, Diakónusok, szerzetesek vezetésével, melyek a családi-, hitéletben adódó lelki nehézségek megoldására, élő hitben való elindulásra, elmélyülésre adnak segítséget.

Családos közösségek: a témák feldolgozását segítő közösségekben, imádságos együttléteknél erősödik az Istenkapcsolatuk.

Szeretnénk olyan hagyományokat kialakítani, melyek a család és óvoda összekapcsolódását, a családok egymás közti barátságát erősíti,

családközösségek létrejöttét segítik. (Pl.: szüreti bál, táncház, kerti parti...)

„Három generációs teaház”: 2003 szeptemberétől a nagyszülőket is igyekszünk bevonni programok gazdagítására, élmények, életsorsok, tapasztalatok klubszerű formában történő elmondására. Gyümölcseként létrejött a Szent Anna közösség nagymamákból.

Zarándoklat: a környező dombokon több kápolna is épült. Egyiket kiválasztva évente egyszer gyalogosan elzarándokolunk családokkal együtt. Énekelve, imádkozva tesszük meg az utat, szentmisében együtt adunk hálát Istenünknek. Távolabbi kegyhelyekre kétfévente többnapos autóbuszos zarándoklatot szervezünk.

Nyílt hét: minden év tavaszán lehetőséget biztosítunk a szülőknek az óvodai életbe való betekintésre. Januári szülői értekezleten, s a faliújságon tájékoztatjuk őket a hét időpontjáról. Sokszor a nyílt héten fedezik fel a szülők a látottak alapján a gyermekeikben rejlő kincseket.

Fogadóóra: minden évben legalább egyszer, előre egyeztetett időpontban, bizalmas beszélgetésben tájékoztatjuk a szülőket gyermekük fejlődéséről, mindennapi óvodai életéről.

Nagycsoportban félévkor mindkét szülővel imádságos együttlétben hordozva beszéljük meg a gyermek számára lehető legjobb megoldást, hogy maradjon vagy menjen iskolába ősszel.

Szülői értekezlet: évente többször is tájékoztatjuk a szülőket az óvodai életéről, véleményüket, javaslataikat figyelembe véve tervezzük jövőnket. A szülői értekezlet az evangelizálás, Örömhír hirdetésének egyik lehetősége. Minden értekezletet „összevontan”, a négy csoport szüleinek együtt tartva kezdünk egy Istenre és az Ő jelenlétére mutató „lelki résszel”. A közös területek megbeszélése után a csoportok külön folytatják a megbeszélést.

Kapcsolatunk más intézményekkel:

Állandó kapcsolatot tartunk Szombathelyi Egyházmegyével óvodánk fenntartójával, Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzatával. Mindkét intézmény sok segítséget nyújt az óvoda működésének segítésében. Az óvoda vezetője és az óvodapedagógusok rendszeres kapcsolatot tartanak fenn a bölcsődék vezetőivel, a Mindszenty Iskola Igazgatójával és az intézmények dolgozóival.

Közös megbeszélésen megállapodunk a feladatok megvalósításának lehetőségében, a kölcsönös intézménylátogatásban, különösen a bölcsőde-óvoda, és az óvoda-iskola átmenet megkönnyítésére.

Az óvodapedagógusok oktató-nevelőmunkáját segítik az alábbi intézmények:

- Nevelési Tanácsadó, Szakértői és Rehabilitációs Bizottság, Szakszolgálatok, Pedagógiai Intézet Zalaegerszeg, Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet.

A szombathelyi Brenner Óvodával és a nagykanizsai Boldog

Celesztina Piarista óvodával szakmai kapcsolatot tartunk.

Tervezzük más intézményekkel, vállalatokkal, esetleg a szülők saját munkahelyével a kapcsolatot kiépíteni, hogy a gyermekeknek betekintési lehetősége legyen az emberek és szüleik munkájáról. Szeretnénk kiaknázni a látogatásokban rejlő nevelési, ismeretadási, élményszerzési lehetőségeket.

- Rendőrség, Tűzoltóság, Fogászat, Orvosi rendelő, Fodrászat, Üzletek, stb.

Az óvoda vezetője szoros kapcsolatot tart fenn különböző szervezetekkel, melyek az óvoda működésében segítséget nyújthatnak, vagy az óvoda ad segítséget.

-Gyermekeinkért 2000 Egyesület, Mária Magdolna Plébánia, Jézus Szíve Plébánia, Szűz Mária Szeplőtelen Szíve Plébánia, Evangélikus és Református Lelkészség, Máltai Szeretetszolgálat, Nyolc Boldogság Katolikus Közösség, Caritas szervezetek, Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő Központ, Családfesztivál Alapítvány, Zalai Civilház

-Egészségnevelési kapcsolatunk a védőnővel, az óvoda gyermek- és fogorvosával rendszeres.

- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

Az óvoda hagyományos ünnepei és egyéb rendezvényei

„Boldog az a nép, amely tud ünnepelni.
Az ilyenek arcod világosságánál járnak, Uram.
Nevedben egész nap ujjonganak,
S felmagasztalódnak igazságodban.” (Zsolt.89.16-17.)

Ünnepelni jó! Márai Sándor szerint ilyenkor nemcsak a testünk, a lelkünk is ünnepi ruhát ölt.

Mit is lehet az óvodánkban ünnepelni?

Nemzeti ünnepeinket szentmisében (októ.23, márc.15), az Egyház év ünnepeit (Szent Márton, Szent Miklós, Karácsony, Húsvét, Pünkösöd, Szent Antal)

a gyerekek születésnapját, névnapját,

óvodánk évfordulóit, fejlődésének állomásait,

általunk teremtetett hagyományainkat (szüreti kerti parti, farsang, anyák napja, évzáró, apák napja-kerti partival).

Ilyenkor megállunk, hogy visszatekintsünk a mögöttünk lévő időre, hálát adjunk érte, s előretekintve kérjük életünkre az Úr oltalmát.

Ünnepkor hála és öröm formálja az életünket, ráirányítja tekintetünket az igaz értékekre, az ajándékba kapott élet szépségeire.

Óvodánkban fontos helyet kapnak az ünnepek, rendezvények. Az emberiség történelmében a hétköznapiakat szükségszerűen felváltották olyan

napok, melyek a népcsoport számára mondtak valami nagyon fontosat. A történelmi eseményekre, személyekre való visszaemlékezés, vallási, rituális megnyilvánulásokra, így kialakult szokásokra azért volt és van szükség, hogy a közösséget figyelmeztesse, emlékeztesse a jónak, nemesnek fontosságára, a közös élménnyel összetartsa, egyé forrja a közösséget, legyen ideje a munka mellett az egymásra figyelésre is. A legkisebb közösségnek, a családnak is szüksége van ünnepek tartására, hiszen itt fejeződhet ki igazán, hogy az egyén milyen fontos a közösség számára.

Ezek tudatában olyan ünnepeket, rendezvényeket igyekszünk tartani, melyek kicsi közösségünket a nagy közösséghez, magyar népünkhöz kapcsolják, ugyanakkor sajátos szokásai együvé- tartozásunkat fejezi ki. Különféle viselkedési szokások gyakorlására is lehetőség nyílik.

Az ünnepeink nagy részét délután, a családokkal együtt tartjuk. Ez alól kivétel a két nemzeti ünnep, ami délelőtt szentmisében történik; Mikulás és Húsvét s a gyerekek születésnapja, névnapja. Az éppen ráérő, ünnepbe bekapcsolódó szülőket délelőtt is szívesen látjuk.

Megemlékezések: Életünkben kell, hogy legyenek olyan ismert példaképek, akik életükkel bizonyították, hogy az áldozatkészség, segítőkészség, önzetlen szeretet nem hiábavaló, még akkor sem, ha cserébe hálátlansággal, értetlenséggel találkozunk. Mások küzdelmes életéből sokat tanulhatunk: kitartást, állhatatosságot, bátorságot, leleményességet, Isten- és emberszeretetet. A gyerekeknek az életrajzokból csak egy lényeges elem kiemelése történik. Pl.: Szűz Mária, Szent József, Szent Miklós, Szent Balázs, Szent Erzsébet, Szent István, Szent Márton, Szent Antal.

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

Hitre nevelés

„A hit hallásból van.”
(Róm. 10,17)

Célunk a családdal együttműködve, szeretetteljes, elfogadó légkörben, jó példát mutatva elérjük a gyermekekben a hitre való nyitottságot és megalapozzuk a hitre való készségét, figyelmüket a gondviselőre irányítsuk.

Feladatunk, hogy a gyermekekkel megtapasztaltassuk a hitből táplálkozó mindennapi Istentől jövő gondoskodásból eredő örömet, békét, reménységet, bizalmat, érzelmi biztonságot, szerető, elfogadó légkört, együttérzést. Minél korábban beépítsük a gyermekek személyiségébe azokat a lelki és érzelmi elemeket, melyek képessé teszik őket arra, hogy az élet kemény kihívásait is megoldják, és a felszínen maradjanak. Ebben az életkorban kell kialakítanunk

a gyermekekben a készséget arra, hogy később a számára éltető közösséget megtalálja.

A Biblia ilyen tájékoztatást és maradandó értékeket nyújt. Olyan valóságokat tár fel a gyermekek előtt, melyek a nevelési anyagot alátámasztják, erősítik. Mi is ezt a maradandó értéket kívánjuk oly módon gazdagítani, hogy a gyermekek személyisége ebben a nevelési rendszerben minél inkább kiterjedjék.

Biztatjuk a gyerekeket, hogy segítőkészen forduljanak egymás és a felnőttek felé, éljék meg az összetartozás élményét, adjanak életkoruknak megfelelően mindenért hálát.

Missziós feladatunk a szülők figyelmét a közösségi élet felé irányítani, családközösségeket létrehozni, pasztorálni, valamint a saját életünk példáját felmutatva, az egyház életébe való bekapcsolódásuk segítése. Ráirányítjuk a családok figyelmét a közösségben végzett és az egyéni ima fontosságára – tanúságtételünk erejével segítve őket.

Az óvodai élet mindennapjai során, az udvar, az épület rendezése, átalakítása, bővítése, javítása közben a közös munkára is lehetőséget biztosítunk, példát adva annak megbecsülésére, örömmel való megélésére. Ráirányítjuk figyelmüket az ünnepek megszentelésének, közösségi megélésének jelentőségére is. Segítjük a szülőket a keresztény hitismeretek bővítésében is rendezvények szervezésével.

A hitre nevelés átszövi óvodai életünk egészét. A gyermekek számára természetes katolikus köszönési módban, étkezések előtti, utáni és a pihenés előtti imában, áldásokban is megélik a hívő közösség alapvető szokásait.

A mindennapos lelki beszélgetésekben, imákban–, ahol köszönnek és kérnek, közbenjárnak – megtapasztalják a Mennyei Atya szerető jelenlétét életünkben. Példánk által megtanulnak gyermekek saját szavakkal imákat megfogalmazni. Megtanulnak köszönetet mondani saját létükért, a szüleikért, családjukért, barátaikért, a kapott örömekért, a teremtet világ szépségeért, gazdagságáért, egészségükért, gyógyulásokért, Istennek tetsző magatartásért, a jóra való törekvésért, segítségadásért, vigasztalásért.

A játékban és a tevékenységben való tanulásban is minden helyzetet kihasználunk, hogy Isten ajándékaira, jelenlétére, a tőle kapott, velünk született és elsajátított képességekre, készségekre irányítsuk figyelmüket. Tapasztalják, érezzék meg, hogy semmi sem „természetes”, minden Isten kegyelméből van.

Tudatosítjuk bennük milyen nagy jelentősége van a megbocsátásnak, mekkora öröm a segítségadás, ajándékozás, milyen fontos tulajdonság a türelem, kitartás, mások elfogadása, figyelmesség. Segítségünkkel megtapasztalják, hogy önuralom segítségével saját korlátaikat is átléphetik, erősödik ettől nagymértékben akarataik.

Megismertetjük a gyermekeket a Szentírás számukra érthető kinyilatkoztatásaival, Jézus életéből vett fontos mozzanatokkal, tetteivel, példabeszédeivel, melyek mintát adnak a szeretet gyakorlására. A történetek

megélését segítjük bábozással és dramatikus játékkal is. Megismertetjük a gyermekeket a fontosabb szentek életével, hogy példaképül állíthassuk őket eléjük.

Az egyház jeles napjaira, ünnepeire, a keresztény kultúra, hagyomány, liturgia alapján felkészülünk. Ünnepeink előkészítése során megértetjük a gyermekekkel annak jelentőségét, súlyát, az életükre gyakorolt hatását. Figyelünk arra, hogy minden ünnep örömmel várt, óhajtott alkalom legyen számukra. Megtanítjuk őket ilyen alkalmakkor „megállni” – a felesleges dolgokat elhagyni, a lényegeset, fontosat kiemelni. Az év minden szakában, ünnepekhez kötötten is jócselekedetek gyűjtésével készülünk.

Évente több alkalommal ellátogatunk a templomba, megfigyeljük a liturgikus eszközöket, tereket, az egész épületet felfedezzük. A tanév folyamán kéthetente családos miséken vehet részt az óvodához tartozó minden család, ahol együtt szolgálhatunk. Segíthetnek a perselyezésben, az adományok oltárhoz vitelében, ministrálhatnak, a könyörgések, szentlecke felolvasásában. Közben a gyermekek megtanulják a templomban történő és a liturgia alatti helyes viselkedési módot.

Korunk nélkülözi a stabil értékrendet. Óvodánk a krisztusi tanítás fényében felismerve az ember alapvető küldetését, az egészséges személyiség és a hit alapjait egyszerre kívánja megvetni. Először is a gyermek számára megfelelő erkölcsi nevelés szükséges, amelyre azután ráépülhet a hit.

Jelen nevelési rendszerünkben óvodásaink erkölcsi tudatának alapozásában a keresztény erkölcs a Krisztus által meghirdetett szabályrendszer megtartását jelenti, ami a szeretet parancsában összponstosul: „Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből és teljes lelkedből, minden erődből és egész elmédből: felebarátodat pedig, mint önmagadat!” (Lk 10.27)

Óvodás koruk végére természetes legyen számukra a saját szavaikkal megfogalmazott hálaadó és kérő ima. Legyen egyértelmű számukra a keresztény köszönési mód, étkezések előtti, utáni és elalvás előtti ima. Tapasztalják meg, hogy minden problémájukkal Istenhez fordulhatnak, tudjanak elcsendesedni, egymásra figyelni. Legyen természetes számukra a liturgiában való segítő részvétel, ismerjék eszközeit. A Jézusi tanítások lényegét mindennapjaikban tudják megélni – szeretet, öröm, megbocsátás, vigasztalás, türelem, kitartás, figyelmesség.

Játék

„Íme, milyen jó és milyen gyönyörűséges,
Ha együtt laknak a testvérek”!

(Zsolt. 133,1)

Célunk, hogy a játék, mint az óvodás gyermek elsődleges, legfontosabb,

legfejlesztőbb tevékenysége, a nevelésünk leghatékonyabb eszköze legyen, amely az elemi pszichikus szükségleteit, mindennap, hosszantartóan és zavartalanul biztosítja a rugalmas napirend segítségével.

Feladatunk, hogy a szabad játékfolyamatban fejlődjenek ki a gyermek azon képességei, készségei, amelyek a játékon kívüli magatartására is jellemző és kedvező hatásúak lesznek, élje meg a rátalálás, megtalálás örömét, együtt tevékenykedés gazdag világát.

A játék kihat a gyermek fejlődésének egészére: személyiségfejlődésére, mozgásfejlődésére, érzelmi fejlődésére, anyanyelvi fejlődésére, tájékozódó és értelmi képességére, fejleszti és erősíti kreativitását, társas kapcsolatait, élményt adó tevékenység. Segíti őket példánkval, hogy a keresztény értékekre fogékony, alkalmazkodni tudó, aktív, feladatokat értő és megtartó gyermekek legyenek. Játékukhoz biztosítjuk a nyugodt, biztonságos légkört, elegendő időt, megfelelő és alakítható helyet, fantázia kibontakoztatását segítő anyagokat, játékeszközöket, élményszerzési lehetőségeket. A játékban a gyermek a lelkiállapotának megfelelően választ tevékenységi formát.

Megteremtjük a játék feltételeit, szükség és igény szerint együttj játszunk, támogatunk, serkentünk, ösztönzünk. Utánozható mintát adunk a játékukhoz, mindig bevonható társ maradunk számukra. Figyelemmel kísérik játékuk kapcsolataik kialakulását, problémamegoldásaikat, egyéni ötleteinek megvalósítását, társas kapcsolataik alakulását. Tudatos jelenlétünkkel biztosítjuk az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását, az indirekt irányítást, a keresztény felnőtt felelős jelenlétének biztonságát. A gyermekek játékában pedagógiai asszisztens és dajka is jelen van, az ő szerepük, igényes szép magyar beszédük is modellértékű a gyermek fejlődésében. A játék az elsődleges tanulás helye! Ezért helyezzük előtérbe a szabad játékot a napirendben, időbeosztásban, a játékos tevékenységszervezésben. Feladatunk az élményszerzés lehetőségének megteremtése, amely alap a különböző játékfajtákhoz.

Az óvodapedagógus szerepéből nézve a gyermek játéka lehet szabad játék és lehet óvónő által kezdeményezett játék.

Szabad játék: Az óvónő biztosítja a gyermek számára a szabadságot, önállóságot a játéktevékenység megválasztásában. A gyermek választja meg a játékeszközöket, társakat, megvalósítás módját, játszóhelyet és kialakítását. A szabad játékhoz elegendő időt, helyet, teret, eszközt biztosítunk. Az óvónő feladata a gyermek kíváncsiságát felkeltő, inger gazdag, cselekvésre ösztönző környezet kialakítása.

Kezdeményezett játék: A gyermek érdekében képességeinek, kompetenciájának fejlesztése érdekében az óvónő pedagógiai szándékkal teremt olyan helyzetet, melyben a gyermek egyéni fejlettségének ismeretében ajánl fel játéktevékenységet. Ebben a helyzetben is tiszteletben tartjuk a gyermek választását. El is utasíthatja a felkínált lehetőséget. A gyermek számára közben is biztosítjuk az önmegvalósítást és az önállóságot.

A gyakorló játék során az ismételésekben az óvadás különböző képességeit gyakorolja. A felfedezések élménye örömmel tölti el, a tárgyak egymáshoz való viszonyát, milyenségét is felismeri. Játéka közben látása – fogása összerendeződik, kialakul ezen képessége. Biztossá válik gyűrés, gyúrás, gurítás, dobás, húzás, egymásra rakás képessége is. Megismeri, megérti környezetét, önmagát, miközben hangokat, szavakat, rövid mozdulatokat, mondókákat, rövid dalokat, különböző mozgásokat ismételtet, tárgyakat mozgat, rakosgat, anyagokkal, eszközökkel végez játékos mozgásokat.

A szimbolikus szerepjátékban a gyermek bizonyos szerepeket, tevékenységeket, viszonylatokat, sajátos körülmények között, képzelete és tárgyak, játékeszközök segítségével, behelyettesítésével újat alkot. Játékában az eszközök szimbólummá válnak. A játékban a gyermeknek a kezdeményezés szabadságára és bevonható társaként való jelenlétünkre egyaránt szüksége van. Élményszerzési lehetőségeket biztosítunk a természeti és társadalmi környezetből, a tájjellegű és vallásos hagyományokból, ünnepekből egyaránt. A fejlődéshez a buzdítás elengedhetetlen. A csoportszoba berendezésekor figyelünk arra, hogy meghitt sarkokba, kuckókba húzódhassanak be. Figyelünk arra, hogy álljanak rendelkezésre alkalmas játék és kiegészítő eszközök, a kiegyensúlyozott légkör biztosítása elengedhetetlen. Játék során sikerélményhez jutnak, fejlődik önbecsülésük, társas kapcsolataik, közösségi érzésük mélyül, gazdagodik érzelmviláguk, fejlődnek érzelmi, értelmi képességeik, beszédük, szókincsük gazdagodik, magatartásuk kiegyensúlyozott lesz. Gazdagodik fantáziájuk, új szokások – szokásrendszerek alakulnak ki, kreativitásuk, esztétikai érzékük fejlődik, reakcióik rendeződnek. Megtanulja azt is hogyan fogadtassa el társaival elképzeléseit, megerősödnek pozitív emberi vonásai, lelkiismeretesség, kitartás, helytállás, udvariasság, gondolkodás. Alakul kompromisszum készsége, konfliktuskezelő képessége, alakul és fejlődik szókincs, beszédkészsége.

Konstruáló játékában a gyermek az alkotás örömét éli át. A játék során kezdeményező képessége és alkotó képzelete, fantáziája fejlődik, önállósága növekedik. Közben tapasztalatokat gyűjt tárgyakról, térben való elhelyezkedésükről, a használt anyagok tulajdonságairól. Alakul szem – kéz koordinációja, manuális készsége, finommozgása. Egyre pontosabban tudnak összeilleszteni, ráhelyezni, kiegészíteni – megfigyelése pontosabb lesz. Megtanulnak alkalmazkodni társaik elképzeléseihez, saját ötletei megvalósításáért is tud harcolni. Nagyban fejlődik vizuális, térbeli látásuk, megismerik a rész – egész viszonyát, fejlődik gondolkodásuk.

Bábozáskor, dramatikus játékában, barkácsoláskor használja képzeletét, fantáziáját. Érzelmi világát, belső történéseit, vágyait, saját elképzeléseit fejezi ki. Érzelmi indíttatásra jelenít meg történeteket, meséket. Esetleges szorongásai feloldódnak közben, feszültségek vezetődnek le. Alakul kreativitásuk, a többféle anyag, többféle módon történő feldolgozásával. Megtanulja megvalósítani saját elképzeléseit, és azokat társaival elfogadtatni. Képzelete, fantáziája gazdagodik.

Fejlődik esztétikai érzéke, bővül a szókincse, alakul logikus, ésszerű gondolkodása.

A szabályjáték feltétele a társak és az előre meghatározott pontos előírások, szabályok elfogadása, betartása, érettség, ügyesség. A szabály betartása különösen nehéz, ha azt más állítja fel. Akkor lehet izgalmas, ha egyenlő erejű csapatok játsszák és biztosítjuk a zavartalanságát. Szabályjáték során fejlődik testi képessége, a felidézés képessége, gyorsaság, önuralom, közösségi érzés, erkölcsi érzék. Mértéktartásra, szerénységre nevel, alakul igazságérzetük, formálódik jellemük, önismeretük. A dalos népi játékokban formálódik zenei érzékük, ízlésük, szépérzékük, esztétikai érzékük.

Verselés, mesélés

„Nyelvet adott nekem az Úr jutalmul,
dicsérni is kívánom őt vele.”
(Sír. 51,30)

Célunk irodalmi élmény nyújtása, magyar kultúra értékeinek átadása, a mese, vers, és más gyermekek számára érthető irodalmi mű megszerettetése, a mesetudat erősítése, önálló vers – és mesemondásra, saját vers – és mesealkotásra ösztönzés, az anyanyelvük szépségeinek észrevetetése, annak helyes használatának fejlesztése. Irodalmi érdeklődés felkeltése, biztonságos önkifejezés megalapozása a helyes nyelvhasználattal.

Feladatunk a szókincsbővítés, artikuláció, hangképzés alakítása, javítása, a fogalmi gondolkodás és beszédképesség fejlesztése a nyelvi eszközök elsajátításával. Közben színesedjen beszédük, erősödjön közösséghez tartozási érzésük, személyiségük kibontakozzon, gazdagodjon, éljék meg nemzeti hovatartozásuk és keresztény hitük örömét. Ünnepeink értéke váljék világossá, értékeljék a szépet, a könyvet szeressék, óvják.

A gyermekekhez érzelmileg közel áll a mese és a vers. Hallgatása során sokféle érzelmi állapotba kerülnek, örömet, felszabadultságot, elégedettséget éreznek. Erkölcsi tanulságokat szűrnek le, feloldódik szorongásuk, indulataik levezetődnek, alakul fantáziájuk, képzeletük, kreativitásuk. A tárgyi világot megeleveníti, ráébred realitásokra, meglát ok – okozati összefüggéseket. Tájékozottságot szerez a külvilág és az ember belső érzelmi viszonyairól, viselkedési formáiról, gondolkodása nagymértékben fejlődik.

Az anyag kiválasztásakor fontosnak tartjuk az anyanyelvi tisztaság, értékes magyar népmesét, verset, és a jelentős klasszikus és kortárs, magyar – és a világirodalomból vett műveket. Altatók, dúdoló, höcögtető, állatcsalogató, népi csúfoló, rigmusok, mondókák, mesék, tájegységünkön élő néphagyományok is megjelennek anyagunkban. Fontosak a népi imádságok, könyörgések, a népi vallásos költészet, betlehemezés, pünkösddőlés, három király-járás hagyományának életre keltése. Hallanak Bibliai történeteket, Jézus

életéről gyűjtéseket a népi irodalomból. Az anyag kiválasztásánál fontos, hogy a mese életkoruknak megfelelő, lendületes, képszerű legyen. Mutasson be társadalmi kapcsolatokat, erkölcsi magatartást illusztráljon. Ismerkedjenek meg fantasztikus mesealakokkal, egyre több cselekményszálon fussanak. A versek a gyermekek életével legyenek kapcsolatba, érzelmileg telítettek, ritmikusak legyenek. A költői képek kifejezőereje, hangulata esztétikai élményhez juttassa őket. Az ünnepek szimbólumaival is találkozzanak a segítségükkel.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetleg a bábozás és dramatizálás eszközeivel feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. Minden nap mesélünk! A gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a nép – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történetét felidéző mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. Az irodalmi élmény befogadásához szükséges intimitást, hangulatot megteremtjük. A mesélővel való kapcsolata miatt az érzelmi biztonság, intim állapotában jeleníti meg saját eleven belső képi világát. Általunk előre megtekintett, és kritikusan megválasztott színházi meseelőadásra színházlátogatásokat szervezünk családoknak.

Elegendő eszközt, helyet, pozitív alkotói légkört biztosítva adunk lehetőséget a dramatizáláshoz és az ahhoz szükséges kellékek elkészítéséhez. Mindennek előzménye az óvónő példaértékű bábjátéka, kommunikációja – a gyermek előtt történő eszközkészítése. Mindezzel ösztönözzük a gyermeket bábkészítésre, bábjátékra, bábjáték önálló alkotására. Az alkotás során esztétikai élményt él meg, alakul, gazdagodik személyisége, kreativitása. Fejlődik az emberi testről alkotott képe, azonosul bizonyos emberi tulajdonságokkal – elkülöníti a jót és a rosszat. Fejlődik kommunikációs és alkalmazkodó képessége, alakul finommotorikája, szem – kéz koordinációja.

Ének,zene, énekes játék, gyermektánc

„Áldjátok az Urat lanttal,
Zengjetez neki dalt tízhúrú
hárféval,
Daloljátok neki új éneket.”
(Zsolt. 33, 2-3a)

Célunk, hogy érzelmileg közel hozzuk a gyermekhez, megszeretessük vele az éneklést, ölbeli és dalos játékokat; vágyat ébresszünk benne, hogy elsajátítsa a zenei anyanyelv alapjait és segítsük, hogy tisztába legyen a magyar nyelv élhangsúlyos jellegével és helyes használatával.

Feladatunk, hogy felkeltsük a gyermek zenei érdeklődését, fejlesszük hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét, harmonikus szép mozgását. Magyar -elsősorban zalai- népzene, népdal, népszokások értékeit átadjuk. Népi hangszerekkel megismertessük.

Az élményt nyújtó közös ének – zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépégét, a közös éneklés örömét. Megtanulja felismerni környezete hangjait, zörejeit. A felnőtt mintájának hatására utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a mindennapos tevékenységének.

A gyermekeket biztatjuk a középerős, tiszta, könnyed éneklésre, ügyeljenek a helyes szövegkiejtésre. Énekeljenek közösen és egyénileg is. Közben érzelmileg gazdagodnak, feloldódnak gátlásaik, nyitottá válnak. Zenei ismeretekhez jut, miközben fejlődik esztétikai érzéke, mozgása rendeződik, harmonikus, ritmusos lesz. A nap bármely részében tevékenységekhez kapcsolódva, motivációként, feloldó, átvezető tevékenységként dalolunk, mondókázunk, táncolunk, játszunk énekes játékokat.

A gyermek fejlettségének megfelelő dalanyag választásával alakítjuk ritmusérzékét és fejlesztjük hallását. Lehetővé tesszük a mondókák dalba öntését, gondolataik ritmusba mondását, alkotó fantáziájuk próbálgatását, fejlesztését. Megfigyeltetjük velük a magas – mély és halk – hangos közti különbséget beszédben, énekben, hangszeren, tapssal, mozgással. Felfedeztetünk különböző zörejhangszíneket, megismernek dallam és ritmusjátszó hangszereket. Képesek lesznek dalfelismerésre, dallambújtatásra, egymás hangjának felismerésére. Az egyenletes lüktetésben megerősítjük őket sok gyakorlási lehetőséget biztosítva tapssal, járással, változatos mozgással. Majd mondókák, dalok ritmusát is kifejezik egyedül és csoportosan, különféle technikákkal. A gyors – lassú tempót, a 2-es lüktetést, ritmusmotívumot kiemeljük, gyakoroljuk játékosan, mozgásokkal.

A lüktetéshez igazodó mozgásokon át a körjátékok és térformák alakítása során eljutunk az alapvető táncos lépésekig is. Gyakorlás során megismerik az oldalzáró lépést, dobbantásokat, forgást, guggolást, sarokemelést, helycserét, egymás megkerülését, páros forgást, páros vonulást, záró lépést előre – hátra – és oldalt (egyedül, párosával), lépés dobbantással, koppantóssal. Ismerkednek éneklés, mozgásos játék során különböző térformák kialakításának módjával is. Gyakorlással rögzítik a helyes technikát a csigavonal kialakításához, a hullámvonalba járást, a két kör egymáson belüli ellentétes járását, a páros sor és kör helyes kialakítását, a kaputartást, kifordulást, párosával keresztfogást, sorgyarapító kört. Közben megismerkedünk népi és más hangszerekkel, ezek használatával. Felhasználjuk mindezeket zenei kreativitásuk és improvizációs készségük fejlesztéséhez.

Megismerkedünk nemzeti értékeket hordozó és egyházzenei művekkel, vallásos tartalmú hagyományos és kortárs művészeti alkotásokkal. Felismerik, hogy mindaz a szépség, amit éneklés, énekes játék, táncolás, zenehallgatás...

stb., során megélnék, a Mennyei Atya ajándéka, személyre szabott talentum.

Dal – és mondókaanyagunk többségét Forrai Katalin óvodásoknak összeállított anyagából, zalai gyűjtésekből és egyházi zenei anyagokból merítjük.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

„Mint az agyag a fazekas kezében van,
Hogy gyúrja és alakítsa...
Úgy van az ember is Alkotója
kezében.”
(Sír. 33, 13-14)

A rajzolás, festés, mintázás, képalkotás, kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is, fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás, a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényi bemutatására, és a tehetségek bátorítására. Célunk, a gyermekek érdeklődését felkeltve, szívesen, örömmel tevékenykedjenek, átéljék az alkotás örömét, esztétikai élményhez jussanak, biztonsággal használjanak változatos eszközöket, ismerjenek meg különböző technikákat, eljárásokat. Helyes ceruzafogás elsajátítása.

Feladatunk, hogy a szépet elérhetővé tegyük, gondolataik, érzéseik, élményeik, tapasztalataik jelenjenek meg alkotásaikon, tudjanak térben tájékozódni, formaviláguk gazdagodjon, színesedjen, önkifejező képességük erősödjön.

Az anyagok, eszközök bármikor hozzáférhetőek a gyermekek számára, egész nap teret biztosítunk tevékenykedésre, a használatukhoz szükséges eszközök használatának módját, szokásrendszert bemutatjuk, segítjük kialakulását, folyamatos gyakorlási lehetőséget biztosítunk. Fontos, hogy maga a tevékenység és ennek öröme, valamint az igény az alkotásra, önkifejezésre motiválja a gyermekeket.

A gyermekek különböző fejlettségét, képességét figyelembe véve változatos anyagokat, eljárásokat, eszközöket biztosítunk. Különböző technikák bemutatásával, alkalmazásával, kipróbálásával önkifejezésre, az alkotás örömének megélésére adunk lehetőséget. Bevonjuk őket környezetük rendezésébe, díszítésébe, esztétikussá tételébe. Közben fejlődik térbeli tájékozódásuk, tér – forma – szín képzetük.

A tevékenységek megszervezéséhez alapul vesszük az évszakok változásait, a természeti és társadalmi környezet jelenségeit, eseményeit, saját kis életük változásait, családi – óvodai kapcsolataik történeteit. Felhasználjuk az egyházi, vallásos ünnepek adta lehetőségeket is.

Építés, környezetalkotás

Építés és környezetalakítás során formai és térbeli tapasztalatokhoz, statikai, szerkesztési ismeretekhez jutnak, rendezési elveket tapasztalnak meg. Ismerkednek közben méretekkel, kiterjedésekkel, használják a névutókat. Finomodik kézmozgásuk, szem – kéz koordinációjuk, megtapasztalják a rész – egész viszonyát. Környezetük alakítása során észrevétlenül gazdagodik ízlésviláguk, alakul az esztétikus környezet iránti vágyuk.

Festés, rajzolás, képalakítás

Festés, rajzolás, képalakítás során megismerik anyagok tulajdonságait, megtanulnak tájékozódni a papíron. Ecsetkezelésük, ceruzafogásuk tökéletesedik. Tapasztalatokat szereznek úgymint a zsírkréta könnyen nyomot hagy, a színes ceruza keményebb, több odafigyelést igényel, a pasztellkréta és a rajzszén elmosódhat, kisebb nyomatékkal kell használni. Festék segítségével nyomatokat készítünk változatos anyagokkal, eszközökkel. Festünk különböző méretű, színű, textúrájú papírra, csempére, üvegre, kavicsra, tárgyakra. Festés, rajzolás során munkáik egyre kidolgozottabbak lesznek, élményeiket, tapasztalataikat kivetíthetik segítségükkel. Színharmóniákat alkothatnak, színárnyalatokat hozhatnak létre.

Mintázás

Mintázás alatt a plasztilinnel, só-lisztgyurmával, méhviasszal, az udvaron a homokkal és az agyaggal, mint ősi anyaggal is megismerkednek. Tapasztalatot szereznek a különböző anyagok, különböző képlékenységről, formázhatóságáról. Munka során fejlődik formaérzékelésük, formaképzetük, szem – kéz koordinációjuk, finommotorikájuk, kitartásuk. Megtapasztalják a háromdimenziós alkotások létrehozásának technikáját, élményét.

Kézimunka, tárgykészítés

Kézimunka, tárgykészítés során, különböző anyagok felhasználása során a gyermekek megismerik azok tulajdonságait, fejlődik közben manuális készségük, képességük, problémamegoldó gondolkodásuk, felismernek ok – okozati összefüggéseket. Sokféle anyag tulajdonságát, kezelhetőségének technikáját, és az abból létrehozható művek gazdagságát ismerik meg. Nagymértékben fejlődik fantáziájuk, kreativitásuk. Használjuk munkákhoz a terméseket, terményeket, dobozokat, textileket, különböző papírokat – vágunk, tépünk, hajtogatunk, ragasztunk, kasírozunk, fonunk, sodrunk, kollázst és montázst is készítünk.

Műalkotások, népművészeti elemek

Műalkotásokkal és népművészeti elemekkel is találkozhatnak a gyermekek, közvetlen környezetükbe is lehetőséget biztosítunk erre, de kiállításokon és múzeumlátogatáskor is lehetővé tesszük ezt. Megfigyeljük az alkotásokat, megcsodáltatjuk formájukat, színvilágukat – a rácsodálkozás, esztétikai élmény erejét biztosítjuk számukra. Nézegetünk művészeti albumokat, gyűjtünk fotókat, népművészeti tárgyakat. Megfigyeljük épített környezetünket, a természeti szépségeket egyaránt, ráirányítjuk figyelmüket ezek megóvásának, védelmének és az emberi munka megbecsülésének fontosságára. Tudatosítjuk,

hogy ezek azért jöhettek létre, mert az emberek használták azokat a talentumokat, amiket a Teremtő adott számukra. Megfigyelünk egyházi építményeket, műemlékeket, tárgyakat, felfedezzük szépségüket, funkciójukat megismerjük.

Mozgás

„Tedd erőssé derekadat,
Szedd össze minden erődöt!”
(Náh. 2,2)

Célunk a gyermekek természetes mozgásigényének kielégítése, felkeltése, tornával és mozgásos játékokkal, tudatos mozgásfejlesztésük, teremben és szabad levegőn egyaránt, spontán és szervezett formában mindennap és a nap bármely szakában. Értelmi struktúrák, szociális képességek fejlesztése.

Bátran és örömmel mozogjanak kint és bent egyaránt, s minden gyermek megtalálja a neki legmegfelelőbb tevékenységet.

Feladatunk természetes mozgásuk fejlesztése szabad játék során, a torna alapmozgásaiban tapasztalatokhoz juttatás és gyakorlási lehetőség biztosítása életkoruknak megfelelően, testi képességeik kibontakoztatásához elegendő hely, idő és változatos eszközök biztosítása. Mozgásigényük kielégítése mellett a mozgás örömtelivé tétele, amiben sikerélményhez jutva erősödik önbizalmuk.

Mozogni lehet szabad játékban, mindennapi mozgásban, kötelező mozgásos tevékenységben.

A csoportszoba rendszeres átrendezésével bármikor biztosítani tudjuk a gyermekek számára az egészségfejlesztő testmozgást a bőséges eszközkészletünkből általuk választottakat mozgásigényük kielégítésére.

Udvarunkon többfunkciós mászó várak s egyéb változatos mozgásra ösztönző kiegészítők állnak a gyerekek rendelkezésére. Naponta játszunk mozgásos játékokat.

A tevékenységek során fejlődik gyermekek szabad mozgása: járása, futása, támasz-, függő- és egyensúlyozó képessége, ugró- és dobótechnikája. Közben erősödnek, alakulnak testi képességeik, úgymint testi ereje, ügyessége, gyorsasága, állóképessége. Megtanul társára figyelni, felismeri a balesetveszélyes helyzeteket, belé ivódik az egészségmegőrzés fontossága. Mozgás közben nő teherbíró – képessége, esztétikus, összerendezett, harmonikus lesz mozgása, fejlődik légzőszerve, vérkeringési – csont és izomrendszere erősödik. Kialakul helyzet felismerési képessége, megtanul mérlegelve dönteni, alakul alkalmazkodó képessége, erősödik akarata, kitartása, fegyelmezettsége, küzdeni akarása. Bővül szókincsük, nyelvi kifejezőképességük. Fejlődik cselekvő – és feladatmegoldó képességük.

Fejlődik természetes nagymozgásuk (mászóház, bujások, csúszások), szem-kéz, szem-láb koordináció (célbadobó játékok, barkácstevékenység) és az

egyensúlyérzékük (hinta, pörgők, forgók).

A nagymozgások fejlődése, rendeződése elősegíti a finommozgások alakulását (ábrázolási technikák). A tér mozgásos megismerése fejlődik a különböző térirányokban, helyzetváltoztatásban végzett mozgásban (hullámvonal). Testséma fejlesztésben az oldaliságot megtanulják, fejlődik észlelésük (csukott szemmel végzett gyakorlatok), keresztcsatornák fejlesztésére is figyelünk.

Megtanul figyelni testtartására, járására, testi reakcióira. Megtapasztalja, hogy az egészséges test ajándék a Jó Istentől, amit meg kell becsülni, óvni, vigyázni kell.

A fejlesztés mozgásanyaga:

Szabad gyermeki mozgások: szaladgálások, szökdelések, táncolások.

Játékok: szerepjátékok, utánozó játékok, futások, fogások

Szabályjátékok: fogócskák, váltóversenyek, sorversenyek

Küzdőjátékok: húzás, tolás, emelés.

Rendgyakorlatok: egyenes testtartás, vonal- és köralakítás, fordulat, meghatározott irányokba.

Gimnasztika:

Szabad –, páros –, társas gyakorlatok kézi szerrel (babzsák, bot, labda, karika, pad, szalag, stb.) kartartások,

testhelyzetek, kar-, törzs-, lábmozgások.

Mászás: talajon, padon, létrán, talpon és tenyéren játékos formában fel és le.

Kúszás: talajon, padon, szerek alatt.

Függés: bordásfalon, gyűrűn, kötélén, mászókan.

Járás: egyenletes, változó, egyenes, cikk-cakk, nyolcas, irányváltoztató, csigavonal, jobbra, balra, jelre, dobszóra speciális járások.

Ugrások: távol-, és magasugrás helyből, nekifutásból, mélyugrás, felugrás, haladva fél ill. páros lábon, akadályon át.

Futás: változatosan, játékosan, állórajtból, járásból, versenyszerűen.

Dobás: alsó, felső, célba, távolba.

Gurulás: hossz tengely körül, jobbra, balra, guruló átfordulás előre, hátra

Labdagyakorlatok: pattogatás helyben, járás közben, futás közben, két kézzel, egy kézzel.

Egyensúlygyakorlatok: talaj, pad, gerenda, létra, szalag, rézsútos.

Támaszgyakorlatok: zsuporganyarulati ugrás padra és padon át, kézállás előgyakorlata.

Külső világ tevékeny megismerése

„Isten dicsőségét beszélük az egek,
És keze művét hirdeti az égbolt.”
(Zsolt. 19,2)

Célunk a gyermek aktivitását, érdeklődését kihasználva, tapasztalatokat szerezzen szűkebb és tágabb környezetéről, természeti és épített környezetéről, annak mennyiségi, formai és téri viszonyairól, a változásokról.

Összefüggések felfedeztetése, megtapasztaltatása. Logikus gondolkodás megalapozása.

Rácsodálkozzon a teremtetett világ kincseire, szépségeire és tanulja meg azokat óvni, védeni, az értékeket vigyázni, megőrizni, környezettudatos magatartása kialakuljon.

Feladatunk, hogy felkeltsük érdeklődését az összefüggések megismerésére, ismeretek gyűjtésére, a változások megfigyelésére, tapasztalatokhoz juttassuk a közvetlen környezete hagyományival, szokásaival, a hazával kapcsolatban. A biztonságos életvitel szokásainak elsajátításával, önálló véleményalkotásra lehetőséget adva, döntésképeségét erősítve, alakítva, elegendő alkalmat, időt, eszközt és helyet biztosítva számukra.

A nap során minden lehetőséget kihasználunk ismereteik bővítéséhez. Sok tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítunk séták, barangolások, kirándulások alkalmával, növények, állatok megfigyelésével, a közvetlen élményeken alapuló tevékenységgel, miközben felfedezi környezetét olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő, biztos eligazodás, tájékozódáshoz szükségesek.

A napjainkat átható tudatos megmutatás, észrevetetés, láttatás megalapozza a gyermek természetszeretetét, a természet védelmére, egymás óvására való vágyat, a rendezett, tiszta környezet iránti igényt, az önfegyelemre törekvést. Tudjuk, hogy a gyermekben nem a vele szemben támasztott szóbeli követelmények hatására alakul ki a környezettudatos magatartás, hanem az őt körülvevő felnőttek életformája, példája hatására. A környezet megóvására való igény, természetbarát életforma, energiatakarékosság igénye mindennapi élet gyakorlása során alakul ki: takarékoskodás vízzel, árammal, papírral, hulladékkezelés, szelektálás. Az általunk -óvodapedagógusok, dajkák- kimondott szónak és tetteknek egységben kell lennie, ha követendő példa szeretnénk lenni a gyermek számára. Így bízunk benne, hogy a gyermekek megszeretik környezetüket, védeni fogják és meglévő ismereteik birtokában eligazodnak benne. A mindennapi élettel nevelünk.

„Minden általa és érte teremtetett.” (Kol 1,16b) Isten teremtetette és ember által épített környezet megóvására, környezettudatos magatartás-formálásra a Szentírás is több helyen ad útmutatást, felszólítást. „Bámulom az eget, kezéd művét, a holdat és a csillagokat, amelyeket te alkottál. Mi az ember, hogy

megemlékezel róla, az ember fia, hogy gondot viselsz reá?” (Zsolt 8,4–5)

Megismertetjük a gyerekekkel szülőföldjüket, az ott élő emberek, a helyi, táji hagyományokat, jellegzetességeket, néphagyományokat, szokásokat, a népi kultúra értékeit, a közösséghez tartozás élményét, a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét. A hagyományok által őrizhetjük meg a tudást, melyet ősünk felhalmoztak.

A biztonságos közlekedés és szabályainak gyakorlása során is erősödik figyelmük, akaratuk, önfegyelmük, megfigyelőképességük. A természetben, környezetükben, természetsarokban történő változások nyomán követésével fejlődik gondolkodásuk, ok okozati összefüggéseket ismernek fel, alakul nagyságbeli, téri és síkbeli tájékozódásuk, ítéliképességük, mennyiségi szemléletük. A csoportszobában természetsarkot alakítunk ki, ahol csíráztatunk, növényeket gondozunk. A kirándulásokon, sétákon lehullott természeti kincseket gyűjtünk, megismerjük az óvoda közvetlen környékét.

A környezet megismerése során megismerik közvetlen környezetük egyházi épületeit, azok helyiségeit, a liturgikus eszközöket. Megtanulják a helyes viselkedési módot, mik az egyház által elvárt szabályok – ezek kialakulását segítjük az ünnepeken való családi és közösségi részvétellel.

A természeti és társadalmi környezet megismerése során a gyermekek tapasztalatokat szereznek az évszakok, napszakok, napok, hónapok váltakozásáról, a szűkebb környezetükről és annak védelméről, óvodájukról, a felnőttek munkájáról, a közlekedési eszközökről, szabályokról, családjuk összetételéről. Saját személyükkel kapcsolatban testfelépítésükről, érzékszerveik helyes működéséről, védelméről, az egészséges életmód alapjairól, az orvos gyógyító munkájáról. Megismerik környezetük állatait, testfelépítését, gondozását.

Kiskertünk, udvarunk gondozása közben megfigyelik a növények fejlődését, gondozását, védelmét, fajtáikat. A gyümölcsök, zöldségek egészségmegőrző, erősítő hatását, a virágok színpompáját, gondozását és a színeket. Megtanulják, hogy az egészség megvédésének eszköze a helyes öltözködés és a tisztálkodás is. Arra neveljük a gyermekeket, hogy ne tépkedjék le a virágokat, eredeti szépségükben gyönyörködjenek bennük.

A külső világ tevékeny megismerésének témaköreit mindig az aktuális évszakok, ünnepek határozzák meg.

Matematikai tartalmú tapasztalatokat is szereznek környezetükben, játék során adódó spontán matematikai helyzetekben.

Megtanulnak térben és síkban tájékozódni a játékok, eszközök keresése, pakolása, barát, játszótárs megtalálása által. Irányokat azonosítanak, különböztetnek meg. Tükörképet, s annak érdekességét fedezik fel, s ők is játszanak szimmetria játékot. Rajzolás, kirakójáték, díszítés közben sordíszeket hoznak létre.

Építőjáték során felismerik a nagyságbeli, magasságbeli, formai

különbözőségeket és hasonlóságokat. Reprodukálnak építményeket. Fogalmi készletük bővül. Kiterjedéseket látnak meg, számosságokat állapítanak meg. Tapasztalatokat szereznek gömbölyű (labdajáték, gyöngyfűzés) és szögletes formákról, tulajdonságaikról.

Puzzle játék közben felfedezik a rész-egész viszonyát, alkotnak síkmértani formákból.

Alakul ítélőképességük, megbecsülik a látott dolgokat több szempontból is, de konkrét tapasztalatokat is szereznek összeméréssel, sorba rendezéssel, csoportosítással, bontással, párosítással.

Bontás során rész-egész viszonyról tapasztalatot szereznek. Tárgyak, csoportok számosságát, több, kevesebb, ugyanannyit állapítják meg, következtetéseket vonnak le annak tükrében, mi történik, ha elveszünk vagy hozzáadunk. Mennyiségeket növekvő, csökkenő sorrendbe rendezik, egyenlővé teszik.

Étkezésnél úrtartalomról szereznek tapasztalatot; öltözködésnél bőségről, szélességről, hosszúságról.

Társasjáték közben számképpel ismerkednek a dobókocka dobása által, számolnak, sor és tőszámnevekkel. Logikus gondolkodásuk, stratégiai gondolkodásuk fejlődik.

Óvodáskoruk végére a játékban, tevékenységbe megvalósuló tanulás és a mindennapos, minden alkalmat kihasználó ismeretszerzés hatására a természeti, társadalmi környezethez tartozó és a matematikai tartalmú tapasztalatok megfigyelése, megélése, bevésése, gyakorlása által, érett biztos tudású gyermekekké válnak.

Munka jellegű tevékenységek

„Eredj a hangyához, te lusta, Nézd az útjait és okulj!
Sem főnöke, tisztartója, Sem ura nincsen,
Mégis megszerzi táplálékát nyáron, Összegyűjti élelmét aratáskor.”
(Péld. 6,6)

Célunk, hogy a gyermek számára a munka önként, örömmel, szívesen vállalt aktív, cselekvő tevékenység legyen, ami személyiségének fejlesztését nagyban segíti. Az örömszerzés a felnőttnek, csoporttársaknak szól, s ez visszahat, és boldog érzéssel tölti el.

Feladatunk a felnőtt mintájának, példájának felmutatása a munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek, készségek, tulajdonságok kialakítása. Munkavégzés közben sokrétű tapasztalási lehetőség biztosítása.

Munka közben bővülnek ismeretei, ügyesedik, sikerélményhez jut. Erősödik kitartásban, felelősségérzetben, kötelességteljesítésben, képességei, készségei fejlődnek, megtanulja tisztelni saját és mások munkájának

produktumát. Kialakul jártassága az eszközök, szerszámok használatában. Közben egyre önállóbb, céltudatosabb lesz, erősödik társaival való közösségi kapcsolata. Az óvodapedagógus tudatos szervezéssel, a gyermekkel együttműködve, folyamatosan ellenőrizve és a fejlettségéhez mérten értékelve segíti a gyermekmunkát és a munkajellegű játékos tevékenységet egyaránt. E tevékenységekben minden gyermek életkori sajátosságainak, kialakult képességének és jártasságának megfelelően vesz részt. A munka jellegű feladat elsősorban jutalom. A munka nemcsak a gyermekre gyakorol hatást, hanem azzal kölcsönhatásban környezetére is: formálja, átalakítja tevékenysége során.

Az önkiszolgálás során próbálkozik, majd megtanul egyedül öltözni, gombolni, próbálkozik a cipőkötéssel. Felismeri a réteges öltözködés fontosságát, ruháját összehajtva eltenni, kialakul a rendezett környezet igénye. Ahogy növekednek egyre gyorsabban, pontosabban készülnek el. A mindennapos tisztálkodással kapcsolatban a helyes technikák, eszközhasználat elsajátítása során fontos higiéniai tapasztalatokra tesz szert. Étkezés során is egyre önállóbb lesz, az eszközök pontos használata mellett megtanulja annak örömét, hogy jó önállóan, ügyesnek lenni. Megtanulja, hogy a munkája során megszilárduló szokások az egészséges életmód elengedhetetlen része. A kedvvel végzett munka során kialakul a munkavégzés képessége és szokása egyaránt.

A közösség érdekében végzett munka, a naposi tevékenység közben megtapasztalják, hogy a közösség számára hasznos és nélkülözhetetlen, amit tesznek. Megtanulják mit miért, és mit hogyan kell tenniük. Terítésnél ügyelnek az eszközök esztétikus elhelyezésére. Elvégzik a csoport életéhez kapcsolódó egyéb tevékenységeket is, mint pl.: teremrendezés, munkájuk során segítenek az étkezéssel kapcsolatos teendőkben és közben adódó takarításban, segítenek a kisebbek ellátásában, növénygondozásban. Felelősi munkát is szívesen vállalnak és szívesen teljesítik (pl.mosdóban). Vigyáznak a játékaikra, rendben tartják azokat. Közben megtanulnak egymáshoz alkalmazkodni, megismerkednek a munkavégzés alapvető elemeivel. Nagy önállóságra és pontosságra, ügyességre, önbizalomra tesznek szert, amit egyre gyorsabban tudnak elvégezni. Megtanulják átélni mások helyzetét, meglátják munkájuk értékét.

Alkalomszerű munkák és egyéb megbízatások során tapasztalatokra tesznek szert a környezetük rendjének biztosításában. Segítenek a terem alkalomszerű átrendezésében, díszítésében, ami fejlesztí esztétikai érzéküket, praktikus, célszerű gondolkodásukat. Miközben segítenek a felnőtteknek, a kisebbeknek, egymásnak, a közösségi lét új érzését tapasztalják meg. Az egyéni megbízatások teljesítése közben fejlődik önbizalmuk, önállóságuk. Miközben segítenek pl.: az ajándékok csomagolásában, a vendégvárás előkészítésében, megtapasztalják, hogy adni jó, örömteli dolog.

A szemetet szelektíven teszik a szemetgyűjtőkbe. A virágokat nem tépik

le, eredeti szépségükben gyönyörködnek bennük. Az évszakoknak megfelelő tevékenységeket végezzük a csoportszobában, udvaron, az óvoda környezetében is. Télen gondoskodnak a madarokról. A levélseprés, gereblyezés, komposztálás, dugványozás, magvetés, csíráztatás közben ügyesedik kezük, tapasztalatokat szereznek a növekedésről, a gondozás fontosságáról, a környezet rendjének, szépségének megőrzése érdekében végzett munka fontosságáról, hasznáról.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

„Mert tanítás indul ki tőlem,
és igazságomat a népek
világosságává teszem.”
(Iz. 51,4)

Célunk a gyermek tevékenységi vágyát, spontán érdeklődését kihasználva társadalmilag hasznos ismeretek elsajátítása mellett kompetenciájának fejlesztése, teljes személyiségét, képességeit, készségeit alakítva, megtapasztaltatni vele az elfogadás és elfogadottság élményét, az attitűdök erősítését.

Feladatunk minden olyan helyzet kihasználása, amelyben sikerélményhez jut, miközben cselekvésbe ágyazva szereznek sokoldalú ismeretet, tapasztalatot egyéni adottságaikat figyelembe véve, kellő motiváció segítségével, terhelhetőségük növelésével.

Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet biztosítása mellett sok érzékszervre hatóan, játékosan és tevékenységbe megvalósulóan biztosítja a felfedezés, tanulás lehetőségét. Segíti kreativitásuk kialakulását, erősödését, tapasztalataik, ismereteik rendszerezésével, egymásra építésével. Az élmények és megfigyelések, a sok helyről szerzett tapasztalat, a változatos tevékenységi formák, az időkeretek rugalmassá tétele segíti a cselekvéses tanulást.

Építünk a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire, az ismeretnyújtás folyamatában az utánzásra, mintaadásra. Számba vesszük a gyermek modellkövetéses magatartását is, felhasználjuk a gyermeki érdeklődést, kérdéseit, tapasztalatait az ismeretbővítésben. A felfedezés, az „aha” élmény, megfigyelés adta öröm kihasználása is mindennapos célunk, feladatunk. A gyakorlati problémamegoldásokkal erősítjük önbizalmukat, kreativitásukat, találékonyságukat.

Támogatjuk, és tovább ösztönözzük a valamilyen területen tehetségesnek ítélt gyermeket, segítő és biztonságot adó jelenlétünkkel. Figyelünk az ismeretszerzésben akadályba ütköző gyermekekre – fejlődési ütemüket felmérve, alkalomhoz igazodva egyéni felzárkóztató fejlesztésre adunk nekik lehetőséget. Biztonságot, erőt, segítséget nyújtó jelenlétünkkel oldjuk gátlásaikat és segítjük a fejlődését.

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Sajátos nevelési igényű gyermek az, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján:

- Mozgásszervi, érzékszervi (látás-, hallás-), enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral küzd, egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését az óvodánk alapító okiratában foglaltak szerint vállaljuk. Integrált nevelésükhöz, fejlesztésükhöz szükséges szakirányú végzettségű gyógypedagógus foglalkoztatásáról, a foglalkozásokhoz szükséges speciális nevelési, fejlesztési tervről, és negyedévenkénti értékelésről gondoskodunk. A szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott technikai eszközöket, szakmai szolgáltatásokat biztosítjuk.

Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésének elősegítésével, esélyegyenlőségének biztosításával szeretnénk, hogy javuljon életminőségük és a társadalomba való beilleszkedésük életük folyamán könnyebb legyen.

Isten egyedinek, különbözőnek, meg nem ismételhetőnek teremtette az embereket. Egymás megismerése, elfogadása, türelem, megértés, kölcsönös segítségnyújtás által a gyermekek között személyiségük különbözősége természetessé válik óvodánk szerető, harmonikus, nyugodt, biztonságot adó, befogadó légkörében.

Jézus Krisztus maga köré gyűjtötte a kicsinyeket, betegeket, elesetteket. A szeretet parancsával felemelte a gyengéket. A Szentírás számtalan példát állít elénk -főleg a példabeszédekben- az irgalmasság cselekedeteire, s mi felnőttek-óvónők, dajkák- a csoportok befogadó légkörének megteremtésével; a gyermek egymás különbözőségét elfogadó magatartásának kialakításával kizárjuk a hátrányos megkülönböztetést. A többi gyermekkel együtt, közösségben, párhuzamos tevékenységként kezdeményezett fejlesztőjátékban fejlődik legeredményesebben a gyermek akaratereje, alkalmazkodó készsége, önállóságra törekvése, együttműködése.

Az óvodapedagógusok folyamatos önképzéssel, továbbképzéseken való részvétellel bővítik ismereteiket a gyermekek optimális nevelésének érdekében. A kisgyermeknek mindig csak annyi segítséget nyújtunk, hogy önállóan tudjon cselekedni, sikerélménye legyen, ösztönzést, bátorítást nyerjen belőle. A gyermek terhelhetőségénél mindig figyelembe vesszük a sérülés jellegét, súlyosságát, fizikai állapotát. A nem, vagy kevésbé sérült funkciók tudatos fejlesztésével bővítjük a gyermek kompenzációs lehetőségét. A gyermek sikereit, elért eredményeit dicsérjük, ösztönözzük, kiemeljük a gyermekben rejlő kincseket.

Elvárjuk, hogy az óvodapedagógus mellett a dajka személyisége, igényes kommunikációja, bánásmódja példaértékű legyen, viselkedésével követendő minta a gyermek előtt.

Sikerkritériumok

Így örömmel, szívesen járnak óvodánkba a sajátos nevelési igényű gyermekek. A csoportközösségben megtalálják helyüket. Társaik befogadják, elfogadják őket. Szívesen vesznek részt a speciális foglalkozásokon. Fejlődésük a bemeneti fejlettséghez képest kimutatható. Nem kerülnek peremhelyzetbe.

Migráns gyermekek nevelése

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Felkészülünk a gyermekek fogadására a családdal való előzetes kapcsolatfelvétellel: tájékozódunk a család szokásrendszeréről. Legfontosabb feladatunk a gyermek érzelmi biztonságának megteremtése. Segítjük a gyermeket a magyar nyelv elsajátításában a csoportközösségben, a játékban.

Sikerkritériumok

Szívesen jár a kisgyermek óvodába. A gyerekek is keresik társaságát, játszik társaival. Megérti a magyar szavak jelentését. Szavakat, tömondatokat képes magyarul kimondani.

VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

„Engedjétek hozzám a gyermekeket”
(LK.18.6)

Az első évek döntőek a gyermek életében. Az óvoda nem helyettesítheti a családi nevelést, hanem csak kiegészítheti azt. Az óvodai nevelés nem lehet eredményes valódi megerősítés nélkül, ezért elengedhetetlen az összhangban nevelés. Ha ebben ez életkorban éppen az érzelmi töltés és érdeklődés miatt ellentétes oldalú hatást kap a kisgyermek, az mindenképpen káros. A gyermek személyisége, viselkedése, kapcsolatai, érzelmi élete, szokásai főként a családból hozott minta szerint formálódik. Az óvoda megerősít ott, ahol tud. Éppen ezért fontosnak tartjuk, hogy óvodánkat elsősorban azok a szülők választják, akik azonosulnak világnézetünkkel, hitbéli hovatartozásunkkal.

„Családiasság nélkül nem lehet szeretetet kimutatni, viszont ennek kimutatása nélkül nem születik meg a bizalom. Aki azt akarja, hogy szeressék, bizonyítsa be, hogy szeret ! Jézus Krisztus kicsiny lett a kicsinyekkel, s hordozta a mi gyengeségeinket. Ő a családiasság Atyamestere. Az a tanító , akit csak dobogón látnak , az csak tanító és semmi több , de ha elvegyül a gyermekek

játékába, akkor testvérré válik . „ (Fascie Bertalan : Don Bosco nevelési módszeréről) Ötéves kortól kötelező az óvodába járás, amelynek betartása törvényi kötelezettség.

A családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként 6-7 éves korra a gyermekek elérik az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Ez egy lassú átmenet, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szociakizálódik; lehetővé teszi a rugalmas beiskolázást, a fejlettség szerinti iskolakezdést.

Az iskolakezdéshez: a testi, lelki és szociális érettség mindegyike egyaránt szükséges.

A testileg egészségesen fejlődő kisgyermek 6 éves kora körül eljut ez első alakváltozáshoz, melyben megváltoznak testarányai, elindul a fogváltás. Mozgása összerendezett lesz. Mind mozgását, viselkedését , testi szükségleteit szándékosan képes irányítani.

Az iskolába készülő óvodás nyitott, érdeklődő érzékelése, tovább differenciálódik. A bevézés folyamata szándékos, egyre több dolgot képes megjegyezni, felidézni. Figyelme szándékos, fokozatosan növekszik a figyelem tartama, terjedelme, képessé válik a figyelem megosztására és átvitelére is. Óvodáskor végére kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás is . Az egészségesen fejlődő gyermek érthetően kommunikál , gondolatait , érzelmeit , mások számára érthető formában, megfelelő tempóban és hangsúllyal fejezi ki . Megérti és végighallgatja mások beszédét.

Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről: név, lakcím, szülei foglalkozása, napszakok. Ismeri és alkalmazza a gyalogos közlekedés szabályait, felismeri a környezetében lévő növényeket, ismeri ezek gondozását. Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

Ismeri és alkalmazza az alapvető viselkedési szabályokat. Elemi mennyiségi ismeretekkel rendelkezik. Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. Képessé válnak az együttműködésre, kapcsolatteremtésre, szabályokhoz való alkalmazkodásra, szükségleteinek késleltetésére. Feladattudata kialakulóban van. Ez a feladat megértésében, a feladattartásban, a feladat egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Kitartóbbak lesznek a munkában, önállóságban és önfegyelemben.

Az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos speciális szakemberek segítségével pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint. A lassabban fejlődő, részképesség-lemaradás, tanulási zavarral küzdő kisgyermeket Nevelési Tanácsadóba küldjük szakemberek véleményét és segítségét kérve az okok felderítésében, a további teendők kidolgozásában.

Röviden összefoglalva bátran iskolába léphet gyermekünk, ha érdeklődő,

kíváncsi, akar figyelni és tanulni, képes bizonyos ideig elmélyülten foglalkozni az ön maga által választott vagy a felnőttek által ajánlott dolgokkal; önállóan leleményesen oldja meg a helyzeteket; ha figyelmesen hallgatja a mesét és képes a felnőttekkel és társaival nyíltan, szorongásmentesen beszélni; ha tud kompromisszumokat kötni; a társak és felnőttek törekvéseit megérti; jól utánoz; szeretne megfelelni környezete igényeinek.

A nem harmonikusan fejlődő kisgyermeket Nevelési Tanácsadóba küldjük szakemberek véleményét és segítségét kérve az okok felderítésében, a további teendők kidolgozásában.

Sikerkritériumok

Hitre nevelés

- Használja a keresztény köszönési formát óvodába jövet, menet, vendégek érkezésekor
- Pihenés előtt imádkozik, fogadja és viszonzza az áldást
- A hallott formában meg tudja szólítani a Mennyi Atyát
- Tudja, hogy kérhet, köszönhet
- Számon tartja, kiért, miért könyörögjön hűségesen
- Tudjanak elcsendesedni, egymásra figyelni, körülményekhez alkalmazkodni
- Figyeljenek a tanításokra, a lényeget tudják kiemelni, megjeleníteni
- Tudjanak megbocsátani, vigasztalni, figyelmesnek lenni
- Ismerje és kezelje a liturgikus eszközöket, tudjon aktívan részt venni az ünnepek előkészítésében, lebonyolításában, örömszerzésként éli meg azt.

Játék

- Tudjon elmélyülten, önfeledten, kitartóan gyermeki örömmel játszani
- Legyen képes egyéni ötletei, élményei alapján építeni, konstruálni, tapasztalatait, élményeit tudja kézzelfoghatóan megjeleníteni játékában
- Önként és szívesen vállal szerepeket, képes lemondani kedves szerepekről, játékokról társai javára, tud kompromisszumot kötni
- A társas viselkedés szabályait betartja minden játékhelyzetben, szabályjátékában figyel a szabályok követésére, másokat is figyelmeztet azok betartására versenyszellem nem ragadtatja el szélsőséges magatartásra
- Minden játékszituációban törekszik a kreatív megoldásokra

Verselés, mesélés

- Örömmel és szívesen várja, igényli a mesehallgatást
- Képes kitartóan figyelni a mesére
- Gondosan bánik a könyvekkel, megbecsüli azokat, vigyáz épségükre, szívesen nézegeti

- Örömmel, szívesen tanul és mond verset, szereti a mondókákat
- Néhány mesét, mondókát, verset képes emlékezetből felidézni, fantáziája segítségével újakat is alkotni
- A folytatásos mese szálait, epizódjait is összeköti
- Visszaad hallott történeteket, képes újakat alkotni
- Folyamatosan, összefüggő mondatokban fejezi ki magát
- Használja az udvariassági kifejezéseket
- Beszéde tagolt, hangsúlya, hanglejtése a magyar nyelv szokásainak megfelelő
- Elkezdett történeteket fantáziája segítségével folytatja, tud történeteket kitalálni, elmondani, megjeleníteni
- Gondolatait érthetően, érzelmei kifejezésével elmondja
- Minden magán- és mássalhangzót lehetőség szerint tisztán ejt
- Gyakorlati tapasztalatszerzés alapján kialakulnak viselkedésében a színházi magatartás szabályai

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

- Élvezettel, örömmel hallgatja a zenét, az éneklést
- Élvezettel, bátran énekelve játszik dalos játékot társaival
- Tud mozgást, dallamot rögtönözni
- Tud néhány dalt tisztán, helyes szövegkiejtéssel egyedül is énekelni
- Tud dallam vagy ritmusmotívumokat egyénileg is visszaénekelni, visszatapsolni
- Zenei érzékenysége, fogékonysága életkorának megfelelő
- Zenét szívesen hallgat
- Tud társaival térformákat alakítani
- A különböző mozgásokat és táncmozdulatokat társaival együtt, egyöntetűen, esztétikusan végzi
- Felismeri a halk-hangost, tud így énekelni, beszélni
- Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a ritmustól, mozgással, járással, tapssal ki tudja emelni
- Énekét ütőhangszerrel tudja kísérrni
- Felismeri néhány hangszer hangját
- Ismeri a zalai népszokásokhoz kapcsolódó dalokat, dalos játékokat, rigmusokat

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

- Örömmel, saját kezdeményezésére, szívesen ábrázol
- Önállóan, helyesen használja az eszközöket
- Képalkotásban kifejezi gondolatait, élményeit
- Észreveszi és örömmel tölti el a szép, esztétikus látvány
- Elképzelés után szereplőkkel hangulatot is kifejezve, jellegzetes színekkel, formákkal, mozgással ábrázol

- Tud egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani
- Önállóan és csoportosan is készít játékot, kelléket, ajándékot
- Téralkításban, építésben másokkal képes együttműködni
- Térlátása korának megfelelő
- Ábrázolása változatos színhasználatot és tagoltságot mutat
- Ismeri a hat alapszín
- Emlékezet utáni munkáiban részleteket is ábrázol
- Képes akár több napon keresztül is kitartóan dolgozni
- Ügyel környezetére, saját maga és munkája tisztaságára
- Díszítő, tervező feladatot változatos színekkel, rajzolással, festéssel, agyagba karcolással stb. megold
- Tud különféle technikával képet alkotni, ki tudja választani a számára legmegfelelőbb anyagot
- Szem-kéz mozgása összerendezett, finommotorikája nem görcsös, biztos a vonalvezetése, balról jobbra haladó
- Környezetében ismer műalkotásokat, jellegzetes épületeket

Mozgás

- Igényli a mindennapos mozgást, mozgása összerendezett, harmonikus, amelyben kialakul a téri tájékozódása
- Megkülönbözteti a térirányokat, jobb-bal kifejezéseket
- Erőnléte állóképessége életkorának megfelelő
- Egyensúlyérzéke, szem-kéz, szem-láb koordinációja kialakult
- Képes babzsákkal vízszintes padon egyensúlyozva végigmenni, használja a kéziszerket
- Tud hosszabb távon egyenletes iramban futni
- Versenyjátékokban, csapatjátékokban betartja a szabályokat, egészséges versenyszellemmel képes küzdeni
- Tud ütemtartással járni
- Tud helyben és pár lépéssel labdát vezetni, ismer labdajátékokat
- Tud egykezes felsődobással célba dobni
- Tud guruló átfordulást előre végezni
- Kitartó a mozgásos játékokban
  - Tud mozgásos játékokat játszani, szervezni, szabályt folyamatosan betartani
- Tud térben tájékozódni, ismeri az irányokat
- Tud alkalmazkodni társaihoz, együttműködő, segítőkész, önuralma fejlett

Külső világ tevékeny megismerése

- Megkülönbözteti az évszakokat, napszakokat
- Ismeri környezeté növényeit, állatait, rovarokat, részt vesz a növénygondozásban, környezetvédelemben
- Környezetéről elemi ismeretekkel rendelkezik, tudja lakcímét, testvérei,

szülei teljes nevét, foglalkozásukat, saját születési adatait, tudja óvodájának nevét

- Ismeri és betartja környezete közlekedési szabályait, és a közeli intézményeket
- Felismeri a közlekedési eszközöket
- Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek
- Szívesen és örömmel vesz részt kirándulásokon, sétákon, kiállításokon, rendezvényeken
- Logikus gondolkodása, problémamegoldó képessége, logikai következtetése életkorának megfelelőek
- Képes két kiterjedést, vagy mennyiséget egymással ugyanannyivá, egyenlővé tenni, vagy kisebbet, kevesebbet, nagyobbat, többet létrehozni
- Használja az összehasonlítások fogalmait
- Azonosságokat, különbözőségeket képes felismerni és megfogalmazni
- Ismeri az irányokat és helyesen értelmezi azokat
- Helyesen használja a tő és sorszámneveket
- Tud 10-es számkörben bontani, részhalmazokat egyesíteni, megállapítja a többet, kevesebbet, ugyanannyit
- Képes részekből egészet létrehozni
- Helyesen használja a térbeli viszonylatokat kifejező névutókat
- A tárgyakat 10-ig meg tudja számlálni, össze tudja hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint
- Ismeri a sorba rendezés logikáját, képes azt jól folytatni
- Felismeri és azonosítja a kört, négyzetet, téglalapot, háromszöget
- Ismeri az alapvető mértani testeket, megnevezi azokat (kocka, gömb, téglatest)
- Van tapasztalata a szimmetriáról

Munka jellegű tevékenységek

- Testápolási teendőket önállóan, szükség szerint elvégzi
- Helyesen és önállóan használja az evőeszközöket, szalvétát
- Önállóan öltözködik, tud gombolni, próbálkozik a megkötéssel
- Fejlettségük növekedésével az önkiszolgálásra fordított idő csökken
- Érti mit várunk el tőle, önállóan teljesíti azt
- Örömmel végeznek el bonyolultabb feladatokat is
- Kisebb munkaszervezésben önállóak
- Szívesen végez megbízatásokat
- Közösségért végzett munkában önértékelésük, önbizalmuk helyes mértékben fejlődik
- Naposi munkát önállóan, pontosan végzik, ügyel az esztétikumra

- Felelősi munkát szívesen vállal, önállóan végzi
- Figyel környezetének rendjére, ügyel annak rendjére, annak tisztántartására
- Eszközöket és játékaikat rendben tartják, vigyáznak rájuk
- Munkájukat a kitartás, a feladattudat, felelősségérzet jellemzi
- A hulladékokat szelektíven gyűjti, segít a falevelek összegyűjtésében, komposztálásában
- Eredeti szépségükben a helyükön hagyják a virágokat, nem tépik le azokat
- Szívesen ápolják a növényeket, gondoskodnak a madarak etetéséről
- Takarékoskodnak a vízzel, árammal, papírral

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

- Szívesen és örömmel vegyenek részt a tervezett, szervezett kezdeményezett irányított játékokban és tevékenységekben
- Kérdezzenek bátrak, legyenek érdeklődők
- A tanuláshoz szükséges kompetenciáik életkoruknak megfelelően fejlettek
- Időben szakemberhez kerülnek a tanulási és részképesség zavaros gyerekek
- Megfelelő tevékenységet biztosítunk a tehetséges és kiemelkedő képességű gyerekeknek

VII. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

Célunk esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára. Feltárjuk azokat a tényeket, okokat, amelyek a gyermek fejlődését akadályozhatják, veszélyeztethetik. Gyermekek érzelmi biztonságának, alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése.

Feladatunk a hátrányos helyzetből való felzárkóztatás, egyéni képesség figyelembevételével a gyermek tehetségének kibontakoztatása.

Hátrányos helyzetű gyermek, akinek a családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát jegyző megállapította.

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek a hátrányos helyzetű gyermekek közül az, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője a gyermek három éves korában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen; továbbá az a gyermek, akit tartós nevelésbe vettek.

Veszélyeztetettség olyan –gyermek vagy más személy által tanúsított-

magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja

Az óvodánk gyermekvédelmi felelőse elkészíti az éves gyermekvédelmi programot. Az óvodapedagógusokkal, óvodavezetővel, szülőkkel rendszeresen konzultál.

Az óvodapedagógus ismeri a gyermekek családi helyzetét. A hátrányos helyzetre utaló jeleket, romló életkörülményeit a szülővel történő napi kapcsolattartás során észleli: lakásviszonyokat, egészségügyi okokat, anyagi okokat, nevelési hiányosságokat, családi kapcsolatokat, a gyermek feltűnő személyiségváltozásait, figyelemmel kíséri az óvodába járást. Szükség szerint jelzi a gyermekvédelmi felelősnek.

Gyermekvédelmi felelős nyilvántartást vezet, szükség szerint igénybe veszi a védőnő, családgondozó segítségét, segélyre terjeszti fel a családot. Félévente beszámolót készít.

Óvodavezető veszélyeztetettség esetén a Gyermekjóléti Szolgálatot tájékoztatja. Hatósági eljárást kezdeményez a gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása esetén, veszélyeztető ok fennállása esetén. Az étkezési kedvezményeket meghatározza, dokumentálja. Óvodáztatási támogatással kapcsolatos feladatokat ellátja.

Az óvodánk szülői szervezete, és a Gyermekünkért 2000 Egyesület segélyalapjából támogatja az erre rászoruló családokat; „ovi turi”nkban ruhák, háztartási eszközök találhatnak rászoruló új gazdákra. A családok egymás gyermekeinek ellátásában, felügyeletében segítenek egymásnak.

A családokkal való jó kapcsolat eredményeként a szülők adott esetben őszintén, bátran kérik mind az óvodapedagógusok, mind a vezető segítségét. Óvodánkból anyagi okok miatt nem marad ki egyetlen gyermek sem.

A Szent Család Óvoda Pedagógiai Programja a költségvetési keretből fedezhető, a fenntartóra nézve többletköltséget nem jelent.

VIII.

ZÁRSZÓ

A BÖLCSESSÉG NEVEL (Sirák 5/11.)

" A bölcsesség jóra neveli fiait, s aki keresi, azt mind fölemeli.
Aki szereti, az, az életet szereti, öröm tölti el, aki reggeltől keresi.
Aki birtokba veszi, dicsőség örököse,
és megáldja az Úr, bárhová visz útja.
Szentélyében szolgálnak, akik szolgálják őt,
és akik szeretik, azok az Úr kedveltjei.
Aki rá hallgat, az helyesen ítél,
biztonságban van, aki közelében lakik.
Aki benne bízik örökségül kapja, még utódai is örülhetnek neki."

IX. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A pedagógiai program érvényességi ideje:

2024. március 13.-tól visszavonásig.

A pedagógiai program felülvizsgálatának és módosításának indokai:

- Jogszabályváltozás

A pedagógiai program nyilvánossága:

- Minden csoportban és a fejlesztőpedagógus szobájában megtalálható.
- Óvodavezető irodában.
- Minden csoport faliújságán.
- Óvoda honlapján.

X. LEGITIMIZÁCIÓS ZÁRADÉK

A Szent Család Óvoda pedagógiai program módosításának tartalmáról a szülők tájékoztatást kaptak.

Véleményezte:

Szülői Szervezet:

.....
Szülői Szervezet képviselője

Dátum: 2024. március 13.

Elfogadta:

Törvényi előírásoknak megfelelően átdolgozta és elfogadta:

Nevelőtestület (100 %): mellékelt Jegyzőkönyv és Nyilatkozat szerint.

Dátum: 2024. március 13.

.....
Kovácsné Ujj Andrea
igazgató

Jegyzőkönyv határozat száma: 1/2024/03/13.

Dátum: 2024. március 13.

Jóváhagyta:

Fenntartó:

Dátum: **2024 -03- 18**

.....
fenntartó
Szombathelyi Egyházmegye

Szent Család Óvoda

OM 037362

8900 Zalaegerszeg, Czobor Mátyás utca 1. ☎: 92/596-933

E-mail: szentcsaladovoda@gmail.com

NYILATKOZAT

A Szent Család Óvoda nevelőtestületének tagja aláírásommal igazolom, hogy az általunk készített Szent Család Óvoda Pedagógiai Programját elfogadom, és nevelőmunkám során azt alkalmazom.

Zalaegerszeg, 2024. március 13.

Pámel Krisztina

Kalmárné Zsapka Zsanett

Tótmártonné Kulcsár Szilvia

Füle Luca

Kiss Angéla

Kálmánné Gorza Mónika

Perényi Judit

Kovácsné Ujj Andrea

Lakatos-Ekler Nikolett

Szabóné Török Anett

Szent Család Óvoda
OM 037362

8900 Zalaegerszeg, Czobor Mátyás utca 1. ☎: 92/596-933
E-mail:szentcsaladovoda@gmail.com

JEGYZŐKÖNYV

Készült: A Szent Család Óvoda nevelőtestületi ülésén, 2024. március 13.-án.
Jelen vannak: mellékelt jelenléti ív szerint
Helyszín: Zalaegerszeg, Czobor Mátyás utca 1.

Kovácsné Ujj Andrea, a Szent Család Óvoda igazgatója ismertette a nevelőközösséggel, hogy az alapadatok változása alapján vált szükségessé az óvoda pedagógiai programjának átdolgozása.

A legutóbb 2019 évben módosított Szent Család Óvoda Pedagógiai Programot a székhelycím és alapadatok változása okán a Nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV. törvény, a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet és az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja szerint az igazgató a nevelőtestület bevonásával átdolgozta, módosította;

1/2024/03/13.sz.határozat: A Nevelőközösség a Szent Család Óvoda egységes szerkezetbe foglalt pedagógiai programját egyhangúlag elfogadta.

Kmf.